

Reformacijski pastoralno-obrazovni centar

Zagreb

Anglikanstvo -

Doktrinarni principi Trideset i devet članaka vjere

(Kratko tumačenje Trideset i devet članaka vjere)

- skripta

Priredio: Jasmin Koso

Zagreb

ožujak, 2018.

Doktrinarni principi Trideset i devet članaka vjere

Uvod

1) Anglikanska vjerovanja

Nadbiskup Thomas Cranmer i drugi engleski reformatori ostavili su tri temelja za Anglikansku crkvu:

Trideset i devet članaka vjere,

Bibliju na engleskom jeziku i

Knjigu zajedničkih molitava.

Zajedno s drevnim Vjеровanjima, ova tri temelje opisuju srce i izvor anglikanskog uvjerenja.

2) Trideset i devet članaka vjere

Ovi članci navode glavne doktrine anglikanske crkve, ali nisu sustavna izjava o cjelokupnoj kršćanskoj doktrini. Anglikanska crkva pretpostavlja da Sveto pismo anglikance podučava istinu o svim doktrinama.

Anglikanci su odlučili graditi svoju teologiju na vrhovnom autoritetu Svetog pisma, s Isusom Kristom kao ispunjenjem, vrhuncem i temeljem za razumijevanje cijelog Pisma. Gledajući na Sveto pismo, anglikanci također gledaju i na tradiciju povijesne Crkve i crkvenih otaca koji su tražili načine kako da razumiju i primjene Pismo. Anglikanci nisu smatrali mudrim ni ispravnim čitati Sveto pismo izolirano od onih koji su živjeli prije njih, kao ni od druge braće i sestara koji ga čitaju u sadašnjosti.

Za vrijeme reformacije anglikanci su kroz *Trideset i devet članaka vjere* izrazili ono što smatraju esencijalnim istinama koje Sveto pismo naučava i koje trebaju biti držane od strane svih kršćana, a pogotovo od strane službenika u Anglikanskoj crkvi. *Trideset i devet članaka vjere*, dakle, predstavljaju vrhunski izraz ključnih istina kršćanske vjere koje bi svi kršćani trebali držati i održati.

Ovaj rad pruža jednostavna objašnjenja za svaki pojedini članak.

A) Vezano uz Boga (članci 1-5)

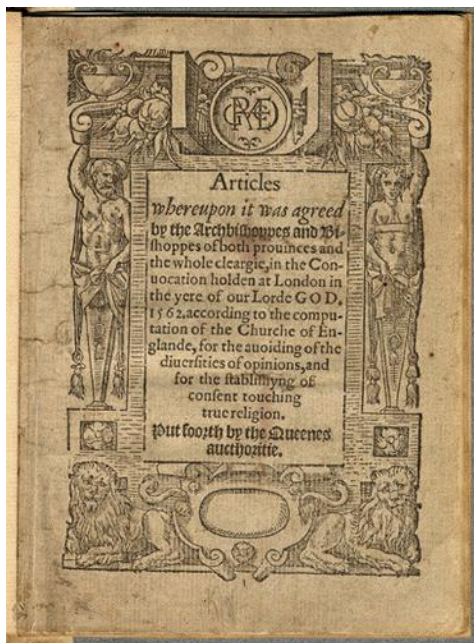
1. O vjerovanju u Sveto Trojstvo

Jedan je Bog, živi i istiniti. On je vječan, bestjelesan, nedjeljiv, bez strasti; beskonačno moćan, mudar i dobar; Stvoritelj i obdržavatelj svega vidljivoga i nevidljivoga. U jedinstvu, pak, te božanske naravi tri su osobe iste biti, moći i vjekovječnosti; Otac, Sin i Duh Sveti.

Drugim riječima:

O Bogu i Svetom Trojstvu

Kršćani prije svega vjeruju da postoji jedan živi i istiniti Bog. On je vječan, bestjelesan, nedjeljiv, beskrajno moćan, mudar i dobar; Stvoritelj i Obdržavatelj svega vidljivoga i nevidljivoga. Također, temelj kršćanskog vjerovanja je da je Bog trojedini, odnosno da postoje tri božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti.

Komentar:

Anglikanska doktrina o Trojstvu jednaka je učenju iz Niceje, Carigrada i Kalcedona. Ona afirmira jedinstvo i jedinstvenost Boga. Također koristi jezik Carigradskog sabora kad izjavljuje da u jednom Božanstvu postoje tri osobe koje dijele istu bit ili supstancu. Tako negira različite oblike monarhizma (vjera koja je naglašavala Božje jedinstvo, ali je odbila punu božanstvenost Sina i Duha).

"Bestjelesan" znači da nije ograničen ograničenjima prostora ili lokacije, te ne može biti predstavljen u tjelesnom obliku.

"Nedjeljiv" znači da ga se ne može podijeliti, da se ne mijenja i da u njemu nema sukoba.

Vidi u Bibliji:

Ponovljeni zakon 6,4; Knjiga proroka Jeremije 10,10; Evanđelje po Ivanu 4,24; Psalam 90,2; Knjiga proroka Malahije 3,6; Jakovljeva poslanica 1,17; Prva poslanica Korinćanima 8,27; Knjiga proroka Jeremije 23,24; Knjiga proroka Izaije 40, 22; Psalam 147,5; Poslanica Rimljanima 16,27; Postanak 17,1; Otkrivenje 19,6; Knjiga proroka Izaije 57,15; Evanđelje po Ivanu 17,11; Otkrivenje 4,8; Ponovljeni zakon 32,4; Psalam 100,5; Poslanica Rimljanima 2,4; Izlazak 34, 6; Psalam 117, 2; Druga poslanica Korinćanima 13,14; Evanđelje po Mateju 28,19; Evanđelje po Mateju 3,16-17

2. O Riječi ili Sinu Božjemu, koji je postao pravim čovjekom

Sin, koji je Riječ Očeva, rođen od Oca od vječnosti, istinski i vječni Bog, istobitan s Ocem, poprimio je ljudsku narav u krilu blažene Djevice, od njezine biti tako da su u jednoj osobi obje naravi, božanska i ljudska, neraskidivo združene, pa je jedan Krist, pravi Bog i pravi čovjek, koji je istinski patio, bio razapet, umro i pokopan, kako bi pomirio Oca s nama, te bio žrtva, ne

samo za istočni grijeh, već i za sve stvarne grijehe ljudi.

Drugim riječima:

O Riječi ili Sinu Božjemu koji je postao čovjekom

Isus, Sin Božji koji je u Bibliji opisan i kao Riječ Božja koja bijaše na početku, istinski je i vječni Bog, istovjetan s Ocem. On je poprimio ljudsku narav rodivši se kao čovjek. Na taj su način u njemu obje naravi; božanska i ljudska, neraskidivo združene. Isus je ujedno pravi Bog i pravi čovjek. On je istinski patio, bio razapet, umro i pokopan, kako bi pomirio Oca s nama. Na taj je način postao žrtva, ne samo za istočni grijeh, već i za sve stvarne grijehe ljudi.

Komentar:

Članak o Sinu također afirmira doktrine ekumenskih Sabora. Protiv onima koji kažu da Sin nije uvijek postojao i da nije stvarno božanski (arijanizam) kaže se da je Sin vječan i da je od iste biti kao i Otac. U odnosu na one koji su o Mariji mislili kao nositelji Boga, članak potvrđuje da je Sin poprimio ljudsku narav u Marijinoj maternici od njezine biti. Protiv onih koji su naglašavali Kristovo božanstvo i tvrdili da je njegova ljudska narav apsorbirana u njegovu božansku narav (apolinarianizam), članak kaže da je Krist doista čovjek. Protiv onih koji su htjeli zadržati dvije Kristove naravi podijeljenima (nestorijanizam), kaže se da postoji jedna osoba koja ne može biti podijeljena. Članak potvrđuje da su dvije različite naravi povezane u jednoj Kristovoj osobi.

Na kraju, članak nam objašnjava kako je Isusova smrt omogućila da nas Otac prihvati.

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Ivanu 1,1-14; Evandjelje po Ivanu 5,19-23; Evandjelje po Ivanu 5,18; Evandjelje po Ivanu 14,8-10; Evandjelje po Ivanu 8,24.58; Evandjelje po Ivanu 10,30; Evandjelje po Ivanu 13, 19; Evandjelje po Luki 7,49; Poslanica Kološanima 1,15-20; Poslanica Filipljanima 1,11; Poslanica Hebrejima 1,1-3; Otkrivenje 22, 6-13,16; Knjiga proroka Miheja 5,1; Poslanica Hebrejima 7,3.

Poslanica Hebrejima 2,14; Djela apostolska 2,30; Poslanica Rimljanima 1,3; Evandjelje po Luki 1,42; Poslanica Galaćanima 4,4; Druga poslanica Timoteju 2,8; Poslanica Rimljanima 15,12; Poslanica Hebrejima 7,14; Poslanica Hebrejima 2,17; Poslanica Hebrejima 4,15; Evandjelje po Mateju 1,23; Poslanica Galaćanima 4, 4.

Knjiga proroka Izaije 53,4-12; Psalam 69,5; Prva Petrova poslanica 3,18; Evandjelje po Luki 22,44; Evandjelje po Mateju 27,46; Prva poslanica Korinćanima 2,2

3. O silasku Krista nad pakao

Kako je Krist za nas umro i bio pokopan, tako jednako

moramo vjerovati da je i sašao nad pakao.

Drugim riječima:

O silasku Krista nad pakao

Kao što vjerujemo da je Krist za nas umro i bio pokopan, tako jednako vjerujemo i da je sišao nad pakao. To znači da u svim našim nevoljama možemo biti sigurni kako nas je naš Gospodin oslobodio od paklenih strahova i muke kroz neizrecivu patnju, boli i užase koje je iskusio u svojoj duši na križu, a i prije.

Komentar:

Ovdje se pod „sašao nad pakao“ vjerojatno misli na „boravište mrtvih“ ili Had, „mjesto“ gdje preminuli ljudi odlaze. To je vjerojatno neutralna ideja, a ne opis mjesta kažnjavanja. Misli se na činjenicu da je Krist doista umro. Biblijska osnova je Djela 2, 27-31 i Psalam 16,10.

Vidi u Bibliji:

Psalam 18,5-6; Psalam 116,3; Evanđelje po Mateju 26,38; Evanđelje po Mateju 27, 46; Poslanica Hebrejima 5,7; Knjiga proroka Izaije 53,5-10

4. O uskrsnuću Kristovom

Krist je uistinu ustao od mrtvih i ponovno poprimio tjelesno obličje od mesa i kostiju, te svega onoga što čini cjelovitost ljudske naravi, pa je takav uzašao na nebo i tamo sjedi sve dok se ne vrati suditi svim ljudima u posljednji dan.

Drugim riječima:

O uskrsnuću Kristovom

Krist je uistinu ustao od mrtvih i ponovno poprimio tjelesno obličje od mesa i kosti te svega onoga što čini cjelovitost ljudske naravi, te je takav uzašao na nebo i tamo sjedi s desne strane Ocu sve dok se ne vrati suditi svim ljudima u posljednji dan.

Komentar:

Ovaj se članak slaže s onime što Vjervanja kažu o Kristovom uskrsnuću. Također navodi i da se Krist nije odrekao čovječstva kad je uzašao na nebo. Pozadina za to su neka krivovjerja koja su poučavala da je Krist bio božanski, ali ne i potpuno ljudski, ili da se samo činilo da je čovjek za vrijeme dok je bio na zemlji. Članak također predstavlja osnovu za razumijevanje da je Kristovo tijelo na nebu, te ne može biti prisutno na isti način u kruhu i vinu svete Pričesti.

Vidi u Bibliji:

Prva poslanica Korinćanima 15,1-8; 42-44; Evanđelje po Mateju 25,33-34; evanđelje po Mateju 10,32; Psalam 16,11; Prva poslanica Korinćanima 2,9; Prva poslanica Solunjanima 4,17.

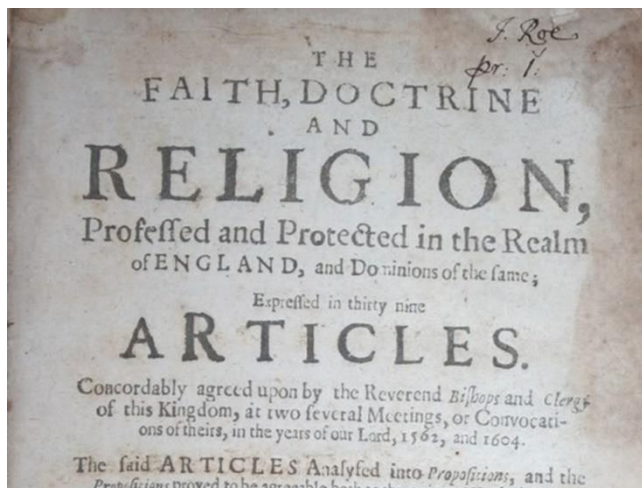
5. O Duhu Svetom

Duh Sveti, koji izlazi od Oca i Sina, istobitan je s Ocem i Sinom, istog veličanstva i slave, pravi i vječni Bog.

Drugim riječima:

O Duhu Svetom

Duh Sveti jednak je s Ocem i Sinom; dijeli njihovo veličanstvo i slavu; on je pravi i vječni Bog.

Komentar:

Članak potvrđuje božanstvenost i vječnost Duha Svetoga. Također, jasno je da Duh Sveti nije neosobna sila, već božanska osoba na isti način na koji su Otac i Sin božanske osobe.

Članak se također slaže s zapadnjačkom verzijom Nicejsko-Carigradskog Vjerovanja navodeći da Duh Sveti izlazi iz Oca i Sina (filioque klauzula). Ova klauzula nije bila dio zapadne verzije Vjerovanja sve dok ju španjolska crkva nije dodala na Saboru u Toledo 589. godine, vjerojatno kao posljedicu utjecaja Augustina iz Hipa. Njezina se upotreba postupno širila, iako ju sve do 11. stoljeća Rimski crkva nije dodala Vjerovanju. To je bio uzrok konačne podjele između istočne i zapadne Crkve 1054. godine.

Vidi u Bibliji:

Djela apostolska 5,3-9; Prva Ivanova poslanica 5, 6-9.

B) O Svetom pismu i Vjerovanjima (članci 6-8)

6. O dostatnosti Svetog Pisma za spasenje

Sveto Pismo sadrži sve što je potrebno za spasenje, tako da

ono što se u njemu ne može pročitati i što se iz njega ne može dokazati nikome ne smije biti nametnuto kao članak vjere ili nešto što je potrebno za spasenje.

Pod time što nazivamo Svetim Pismom podrazumijevamo one kanonske knjige Starog i Novog zavjeta, u čiji autoritet nitko i nikada u Crkvi nije sumnjao.

Naslovi knjiga su:

Petoknjižje (Knjiga Postanka, Knjiga Izlaska, Levitski zakonik, Knjiga Brojeva, Ponovljeni zakon), Jošua, Knjiga o Sucima, Ruta, Prva knjiga o Samuelu, Druga knjiga o Samuelu, Prva knjiga o Kraljevima, Druga knjiga o Kraljevima, Prva knjiga ljetopisa, Druga knjiga ljetopisa, Prva knjiga Ezrina, Druga knjiga Ezrina (ili Nehemijina), Estera, Job, Psalmi, Mudre izreke, Propovjednik, Pjesma nad pjesmama, Proročke knjige – četiri velika proroka i dvanaest malih proroka.

Ostale knjige Crkva čita (kako kaže Jeronim) kao uzore života i pravila o ćudoređu, ali ih ne koristi kao dokaz za nauk vjere.

Slijedi njihov popis:

Knjiga Ezrina (III. i IV.), Tobija, Judita, ostatak Knjige Esterine, Knjiga mudrosti, Knjiga Sirahova, Baruh, Izbavljenje trojice Danielovih drugova iz užarene peći, Daniel izbavlja Suzanu, Daniel i Baalovi svećenici, Molitva Manašeova, Prva knjiga o Makabejcima, Druga knjiga o Makabejcima. Sve knjige Novog zavjeta – kako se općenito uzimaju – priznajemo i smatramo kanonskim.

Drugim riječima:

O tome kako je Biblija dovoljna za spasenje

Kršćani vjeruju da Božja riječ, odnosno Biblija ne dolazi od čovjeka, već da su je pisali ljudi nadahnuti Duhom Svetim, odnosno da je njezin pravi autor Bog. Naš Bog je zbog svoje brige za nas i naše spasenje zapovjedio svojim slugama, prorocima i apostolima da zapišu riječi koje im je objavio. Biblija sadrži sve što je potrebno za spasenje. To znači da se ono što nije zapisano u Bibliji ne može nikome nametnuti kao uvjet potreban da bi se spasili, odnosno zadobili život vječni u nebu.

Komentar:

Anglikanska crkva svoju doktrinu i praksu temelji na Svetom pismu.

"Sveto pismo sadrži sve što je potrebno za spasenje". To znači da u Svetom pismu ima dovoljno podataka da nam kaže istinu o kršćanskoj vjeri i kako se spasiti. Ne trebamo nikakvo učenje iz bilo kojeg drugog izvora da nam kaže istinu o tim stvarima. Svaka teologija se mora

temeljiti na Svetom pismu. Ovo je jedan od razloga zašto anglikanci misle da je Sveto pismo tako važno i zašto se brinu da propovijedi budu o odlomcima i idejama iz Biblije.

Članak navodi anglikansku poziciju protiv zaključaka Tridentskog sabora (koji je pridao jednak autoritet predaji u Katoličkoj crkvi), a i protiv nekih ekstremnih protestanata koji su stavili prevelik naglasak na inspiraciju Duha Svetoga u životima vjernika.

Navedeno je da Anglikanska crkva deuterokanonske knjige Starog zavjeta uvažava kao uzor života i morala, ali ih ne koristi kao dokaz za nauk vjere.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Galaćanima 1,8-9; Izlazak 8,20; Evanđelje po Luki 16,29.31; Druga poslanica Timoteju 3,15-17; Knjiga proroka Miheja 6,8; Evanđelje po Ivanu 20,31; Evanđelje po Ivanu 3,16.

Knjiga proroka Izaije 53,1-11; Ponovljeni zakon 18,18

Evanđelje po Mateju 19,17-19; Evanđelje po Mateju 22,37-40; Izlazak 20;1-17

7. O Starom zavjetu

Stari zavjet nije u nesuglasju s Novim. Naime, i u Starom i u Novom zavjetu je ljudskom rodu ponuđen vječni život u Kristu, koji je jedini posrednik između Boga i čovjeka, istodobno i Bog i čovjek. Stoga su u krivu oni koji polaze od toga da su se stari nadali samo vremenskim obećanjima. Premda zakon kojega je Bog dao po Mojsiju ne veže kršćane u smislu ceremonija i obreda, a u njemu sadržana građanska pravila ni u jednoj državi ne moraju nužno biti prihvaćena, nijedan kršćanin nije oslobođen od poslušnosti zapovijedima koje su nazvane moralnim.

Drugim riječima:

O suglasju Starog i Novog zavjeta

Biblija se sastoji od dva dijela koje nazivamo Starim i Novim zavjetom. Ova dva dijela Biblije stoje u međusobnom potpunom suglasju. Naime, i u Starom i u Novom zavjetu je ljudskom rodu ponuđen vječni život u Kristu, koji je jedini posrednik između Boga i čovjeka, istodobno i Bog i čovjek. Stoga su u krivu bili oni koji su se nadali da će Isus obnoviti izraelsko kraljevstvo i postati njegov zemaljski kralj. Premda zakon (Božje zapovijedi i drugi propisi) koje je Bog dao po Mojsiju ne obvezuje kršćane da obavljaju ceremonije i vrše društvena i obredna pravila starozavjetnog Izraela, u njemu je sadržan moralni zakon od kojega niti jedan kršćanin nije izuzet.

Komentar:

Anglikanci vjeruju da su Stari i Novi zavjet govore jednu priču. Novi zavjet uči da su obećanja dana u Starom zavjetu ispunjena u Kristu. Puno značenje starozavjetnih obećanja otkriveno je u Novom. To također znači da se Novi zavjet mora razumijevati uz pomoć Starog zavjeta.

Novi zavjet nije dokinuo Stari zavjet. Moralni zakon Staroga zavjeta još uvijek vrijedi za kršćane, iako Novi zavjet opisuje kako se on primjenjuje na novi način.

(Biblijske citate vidi pod člankom 6.)

8. O Vjerovanjima

Nicejsko vjerovanje, (Atanazijevo vjerovanje)
i ono uobičajeno nazvano Apostolsko vjerovanje,
moraju se u potpunosti prihvaćati i u njih valja vjerovati. Jer njih se može dokazati najsigurnijim svjedočanstvima Svetog Pisma.

Drugim riječima:

O Vjerovanjima

Tri Vjerovanja trebaju biti prihvaćena i vjerovana: Nicejsko-Carigradsko vjerovanje, Atanazijevo vjerovanje i Apostolsko vjerovanje, jer ona sigurno mogu biti dokazana Svetim pismom.

Komentar:

Postoje tri Vjerovanja za koja Anglikanska crkva vjeruje da sadrže istinite doktrine koje se može dokazati Svetim pismom.

Nicejsko vjerovanje je izrazilo doktrine dogovorene na Saboru u Niceji 325. godine. Njegov sadašnji (Nicejsko-Carigradski) oblik vjerojatno je dogovoren na Saboru u Carigradu (Konstantinopolu) 381. godine. Temelji se na ranijim vjerovanjima i namjerava mu je pobiti arijansko učenje o Isusovu božanstvu (Arije i drugi učili su da je Isus bio najviši od Božjih stvorenja, ali ne i iste biti kao Otac.)

Atanazijevo vjerovanje nazvano je po poznatom teologu, ali napisano je od drugih autora sredinom 5. stoljeća. To je jasna doktrinarna izjava o Trojstvu, a također opisuje i nauk o inkarnaciji Sina.

Apostolsko vjerovanje nisu napisali apostoli, već sadrži apostolsko učenje. Njegov sadašnji oblik potječe iz 8. stoljeća, ali se postupno razvijalo kroz krsna pitanja (pitanja pri sakramentu krštenja) koja nas vjerojatno vraćaju sve do 1. stoljeća. Koristilo se za podučavanje osnovnih ideja kršćanske vjere kao i borbu protiv krivovjerja.

Vidi u Bibliji:

1 Timoteju 6, 20; 2 Timoteju 1, 14

C) Vezano uz pitanje spasenja i grijeha (članci 9-18)

9. O istočnom ili urođenom grijehu

Istočni grijeh ne sastoji se (kako su pelagijanisti isprazno tvrdili) u nasljedovanju Adama, već u krivnji i izopačenosti naravi svakoga čovjeka koji prirodno potječe od Adama.

Otuda proizlazi da je čovjek vrlo udaljen od svoje izvorne pravednosti te da je po svojoj prirodi sklon zlu i da tjelesno uvijek žudi protiv duha, što onda u svakom čovjeku rođenom u ovome svijetu zaslužuje Božju srdžbu i osudu. Ta izopačenost naravi ostaje i kod onih koji su preporođeni. Otuda proizlazi da tjelesni stav, grčki nazvan $\varphi\rho\nu\nu\eta\mu\alpha$ $\sigma\alpha\rho\kappa\omicron\varsigma$ – što neki prevode kao mudrost, neki kao čulo, neki kao stav, a neki kao tjelesna požuda – nije podvrgnut Božjem zakonu. I premda nema osude za one koji povjeruju i krste se, apostol ipak priznaje da požuda i strast po sebi imaju narav grijeha.

Drugim riječima::

O istočnom (iskonskom) ili urođenom grijehu

Istočni grijeh se temelji na krivnji i izopačenosti naravi svakoga čovjeka koji prirodno potječe od Adama. Čovjek je stoga udaljen od svoje izvorne pravednosti te je po prirodi sklon zlu. Njegove tjelesne želje i porivi uvijek se bore protiv Duha. Samim time svi ljudi na svijetu zaslužuje Božju srdžbu i osudu jer nema nikoga tko je izuzet od ovoga i za koga možemo reći da je pravedan u Božjim očima.

Komentar:

Anglikansko učenje se razlikuje od Pelagijevog koji je rekao da je ljudska volja sposobna učiniti ono što Bog traži, a da je grijeh samo pogrešna djela koja ljudi čine. Reformatori su slijedili Augustina i rekli da je Adamov grijeh utjecao na ljudsku prirodu. Ljudska je priroda postala korumpirana. U osnovi je pristrana prema grijehu. Zbog toga zaslužuje Božju osudu.

Ta korumpiranost ljudske prirode također znači da ljudi u praksi imaju tendenciju činiti pogrešne stvari. To jest, pogrešna djela proizlaze iz grešne prirode.

Anglikanski nauk je također različit od zaključaka Sabora u Trentu, koji je (prema reformacijskom mišljenju) usvojio oblik Pelagijanizma. Tamo je rečeno da izvorna pravednost nije bila dio prirode prvih ljudi, već nešto što je Bog dodao. To je izgubljeno kad je Adam sagriješio, ali nije došlo do korumpiranosti njegove prirode. U Trentu je rečeno da krštenje uklanja urođeni grijeh.

Stoga ovaj članak ističe da čak i kod krštenih vjernika koji su ponovno rođeni, grješna priroda još uvijek djeluje.

Vidi u Bibliji:

Postanak 3,6-13; Druga poslanica Korinćanima 11,3; Djela apostolska 17,26; Postanak 2,17; Prva poslanica Korinćanima 15, 21-22; Poslanica Rimljanima 5,12; Poslanica Galaćanima 3,10; Poslanica Rimljanima 5,12-19; Poslanica Rimljanima 5,6; Poslanica Efežanima 2,1-3; Poslanica Rimljanima 8,7-8; Postanak 6,5; Poslanica Rimljanima 3,10-20; Psalam 51,5; Psalam 58,3; Jakovljeva poslanica 1,14-15; Evanđelje po Mateju 15,19; Postanak 3,8.-24; Poslanica Efežanima 2,3; Poslanica Rimljanima 5,14; Poslanica Rimljanima 6,23; Poslanica Rimljanima 7,24.

10. O slobodnoj volji

Stanje čovjeka nakon Adamova pada je takvo da se on svojom vlastitom naravnom snagom i dobrim djelima ne može preobratiti na vjeru niti se pripremiti na obraćenje i poziv Božji. Stoga ne možemo činiti dobra djela, Bogu ugodna i prihvatljiva, ako nas po Kristu Božja milost ne štiti kako bismo imali dobru volju, te u nama ne djeluje kada tu dobru volju posjedujemo.

Drugim riječima:

O slobodnoj volji

Nakon Adamova grijeha čovječanstvo se nalazi u takvom stanju da se niti jedan čovjek ne može sam preobratiti na vjeru niti se pripremiti na obraćenje i poziv Božji. Stoga ne možemo činiti dobra djela koja su Bogu ugodna i prihvatljiva, ako nas po Kristu Božja milost ne štiti i djeluje u nama, kako bismo imali dobru volju činiti ih.

Komentar:

Članak zapravo ne govori o slobodnoj volji, već opisuje implikacije 9. članka. Rimokatolička doktrina prvobitnog grijeha tvrdi da kad je Adam sagriješio, izgubio je dar pravednosti, ali

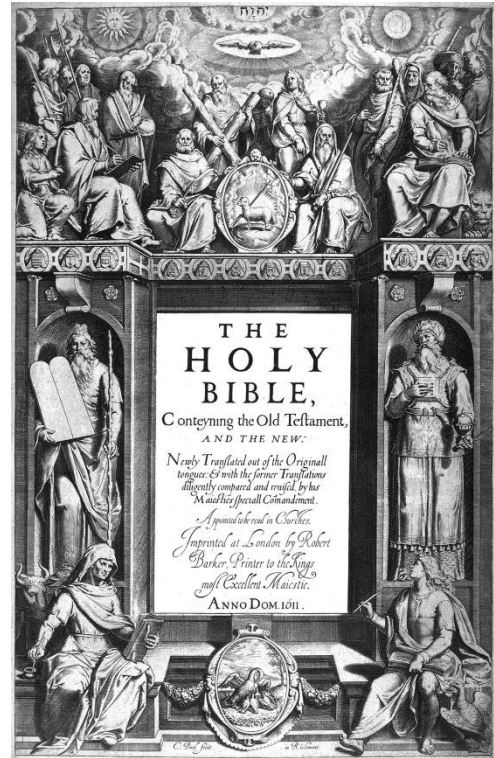
njegova priroda nije bila pogođena. To znači da ljudi još uvijek imaju sposobnost odabrati činiti ono što je Bog zahtijeva i tako steći Božju milost koja im pomaže. Ovaj članak potvrđuje da ljudi imaju volju, ali tvrdi da ta volja nema moć učiniti ono što Bog zahtijeva. Samo Božja milost koja dolazi kroz Krista može nam dati volju koja se pokorava Bogu. Članak reflektira ideje iz Filipljanima 2,13.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Rimljanima 7, 24; Prva knjiga o kraljevima 8,46;
Propovjednik 7,20;
Prva Ivanova poslanica 1,8; Prva Ivanova poslanica 1,10;
Poslanica Galaćanima
5,17; Postanak 6,5; Postanak 8,21; Poslanica Rimljanima 3,9;
Jakovljeva poslanica
3,8; Jakovljeva poslanica 3,2

11. O opravdanju čovjeka

Samo zbog zasluga Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista, po vjeri, a ne zbog naših djela i zasluga, pred Bogom se smatramo pravednima. To što smo stoga samo po vjeri opravdani, vrlo je zdrav i vrlo utješan nauk, kako se to više objašnjava u homiliji o opravdanju.

Drugim riječima:

O opravdanju čovjeka

Pred Bogom se smatramo pravednima samo zahvaljujući Kristovom djelu na križu i otkupljenju naših grijeha koje imamo u njemu. Možemo biti opravdani samo po vjeri u njega, ne zahvaljujući našim djelima i našim zaslugama. To što smo opravdani samo po vjeri vrlo je zdrav i vrlo utješan nauk.

Kako bismo izbjegli Božji gnjev i prokletstvo koje zaslužujemo zbog svojih grijeha, Bog zahtijeva od nas vjeru u Isusa Krista i pokajanje koje vodi u život. Pokajanje koje vodi u život jest čin kojim se čovjek zahvaljujući spasonosnoj Božjoj milosti i uvjeren u ozbiljnost svog grijeha s tugom i mržnjom prema vlastitom grijehu okreće k Bogu i teži k novoj poslušnosti njemu. Njegov život tada poprima novu svrhu – život u poslušnosti Bogu, njegovim zapovijedima i vršenju njegove volje. Vjera u Isusa Krista jest ona po kojoj primamo spasenje po Božjoj milosti.

Komentar:

Reformirana doktrina opravdanja opisuje kako nas Bog proglašava pravednima. Tridentski sabor opisao je opravdanje ne samo kao oprost grijeha, nego i obnavljanje i posvećenje

unutarnje osobe primanjem Božje milosti i darova. To jest, opravdanje je značilo postati svetim u praksi (prema reformacijskom mišljenju, ovakvo učenje miješa opravdanje - Božju deklaraciju da smo pravedni i posvećenje - proces postajanja svetim u praksi).

Ovaj anglikanski članak odbacuje učenje iz Trenta i kaže da opravdanje znači da nas Bog smatra (proglašava) pravednima. Temelj za to je djelo Gospodina Isusa Krista, posebno njegove smrti. Opravdanje se ne temelji se na tome koliko smo dobri, ili što radimo. Način primanja opravdanja je vjerom u Kristovo djelo. Bog nam uračunava Kristovu pravednost kao našu vlastitu.

Ova doktrina je cjelovita doktrina, to jest donosi duhovno zdravlje. Ona nam jamči da imamo mir s Bogom i čuva nas od činjenja dobrih djela za vlastitu korist. Puna je utjehe, jer čini temelj za sveto življenje. Potiče nas da budemo sveti zbog Boga, a ne da bismo zadobili njegovo odobravanje.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Efežanima 1,7; Druga poslanica Korinćanima 5,19-21; Poslanica Rimljanima 3,22-25; Poslanica Rimljanima 5,17-19; Poslanica Rimljanima 4, 5-8.; Poslanica Rimljanima 5,1; Poslanica Galaćanima 2,16; Poslanica Filipljanima 3, 9. Djela apostolska 20,21; Mudre izreke 8,1-5; Mudre izreke 8,33-36; Djela apostolska 11,18; Djela apostolska 2,37-38; Knjiga proroka Joela 2,13; Knjiga proroka Jeremije 31,18-19; Druga poslanica Korinćanima 7, 11; Psalam 119,59; Poslanica Hebrejima 10,39; Evanđelje po Luki 18, 13-14; Evanđelje po Ivanu 1,12; Knjiga proroka Izaije 26, 3-4; Poslanica Filipljanima 3,9; Evanđelje po Ivanu 6,40; Poslanica Galaćanima 2,16.

12. O dobrim djelima

Dobra djela, koja su plodovi vjere i slijede nakon opravdanja, premda ne okajavaju naše grijeha i ne izdržavaju strogost Božjega suda, ipak su Bogu ugodna u Kristu i nužno proistječu iz istinskog i živog vjerovanja. Po njima se živa vjera može jasno prepoznati, kao što se stablo prepoznaje po svom plodu.

Drugim riječima:

O dobrim djelima

Dobra djela nisu ta koja mogu okajati naše grijeha niti se na temelju njih možemo spasiti. Međutim, ona su Bogu ugodna i nužno proizlaze iz istinske i žive vjere kao iskaz naše ljubavi prema Bogu i drugim ljudima. Na temelju dobrih djela možemo prepoznati je li vjera nekog čovjeka živa baš kao što se svako stablo prepoznaje po svome plodu.

Posinjenje je čin Božje besplatne milosti po kojem smo ubrojani među Božje sinove i kćeri te kao takvi imamo prava i povlastice koje iz toga proizlaze. Posvećenje je djelo besplatne Božje milosti koje nas

obnavlja u cjelovitog čovjeka na sliku Božju i sve nas više i više osnažuje kako bismo živjeli u pravednosti i slobodni od grijeha.

Komentar:

Ovaj članak donosi detaljnije objašnjenje o opravdanju i dobrim djelima. Dobra djela su rezultat ili plod vjere. Ona ne rezultiraju opravdanjem, već slijede iz opravdanja. Ne mogu se koristiti tako da bi poništila grijeh. Dobra djela su dokaz da imamo vjeru koja rezultira opravdanjem. To jest, to je autentična vjera koja rezultira opravdanjem i dobrim djelima. (Vidi također Efežanima 2,10). Budući da nas Bog smatra pravednima, sada smo slobodni raditi dobra djela radi Njega, a ne zbog sebe.

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Mateju 7,16-20; Jakovljeva poslanica 2,14-26.

Evandjelje po Ivanu 1,12; Prva Ivanova poslanica 3,1-2; Evandjelje po Ivanu 1,12;

Poslanica Rimljanima 8,14-17; Poslanica Galaćanima 4,4-7

Druga poslanica Solunjanima 2,13; Poslanica Efežanima 4,23-24; Poslanica Efežanima 3,14-21; Poslanica Rimljanima 6,46; Poslanica Rimljanima 8,4

13. O djelima prije opravdanja

Djela koja se čine prije primitka milosti Kristove i prije nadahnuća Duha, budući da ne proizlaze iz vjerovanja u Isusa Krista, nisu Bogu ugodna i ne čine čovjeka sposobnim primiti milost. To znači da ona ne zaslužuju (kako to tvrde skolastici) milost de congruo; štoviše; budući da nisu učinjena kako bi trebala biti učinjena, prema Božjoj želji i zapovijedi, ne sumnjamo da ona imaju prirodu grijeha.

Drugim riječima:

O čovjekovu padu i tome što je grijeh

Kada je Bog stvorio čovjeka sklopio je s njim savez života uz uvjet savršene poslušnosti. Bog je zabranio čovjeku jesti sa stabla spoznaje dobra i zla, a kazna za to bila je smrt. Naši praroditelji Adam i Eva kojima je Bog dao slobodnu volju da odlučuju, sagriješili su protiv Boga oglušivši se na njegovu zabranu i time narušili prvotno stanje u kojem su bili stvoreni. Moramo znati da je grijeh svako odstupanje od Božjeg zakona, odnosno odstupanje od pravila koja nam je Bog dao.

Komentar:

Članak se odnosi na djela koja smo učinili prije nego smo primili Kristovu milost. To znači djela koja su učinjena prije nego što smo opravdani. Članak kaže da ta djela nisu ugodna Bogu i da imaju prirodu grijeha. Razlog tome jest što ona ne proizlaze iz vjere u Krista. Drugi

način da se to kaže jest da se ona nisu učinjena na način na koji je Bog rekao da trebaju biti učinjena. Način na koji Bog želi da naša djela budu učinjena jest po vjeri.

Srednjevjekovni skolastici gradili su na djelu ljudi kao što su Toma Akvinski i Ivan Duns Škot. Dio njihovog nauka bilo je i to da kad ljudi vrše svoju volju i učine ono što je dobro, pokazuju da su voljni i

spremni primiti Božju milost kako bi, uz pomoć te milosti, mogli raditi djela koja će rezultirati opravdanjem. Prema skolasticima, oni zaslužuju Božju pomoć jer čine ono što je dobro.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Rimljanima 10,5; Evanđelje po Luki 10,25-28; Postanak 3,6-8,13; Druga poslanica Korinćanima 11,3; Evanđelje po Ivanu 3,27; usporedi Postanak 2,17 sa Poslanicom Rimljanima 5, 12-14.

1 Ivanova poslanica 3,4; Jakovljeva poslanica 4,17; Poslanica Rimljanima 3,23.

14. O prezasluznim djelima

Dragovoljna djela pored i ponad Božjih zapovijedi, koja nazivamo prezasluznim djelima, ne mogu se braniti bez nadimanja i bezboštva. Jer njima ljudi izjavljuju da Bogu ne daju samo ono što su obvezni, već da za njega čine više nego što su dužni. Naime, Krist jasno govori: Kada učinite sve što vam je zapovjedbano, recite: sluge smo beskorisne.

Drugim riječima:

O prezasluznim djelima

Prezasluzna djela ne mogu se podučavati bez arogancije i bezbožnosti. Dobrovoljna djela su ona koja su učinjena preko i iznad Božjih zapovijedi. Kada naučavaju tako nešto, oni izjavljuju da ne samo da daju Bogu onoliko koliko su dužni činiti, već da čine i više nego što im je dužnost. Ali Krist jasno objašnjava: „...kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: ‘Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!’“ (Luka 17, 10)

Komentar:

Ovaj je članak govori o ideji da osoba može učiniti više nego što Bog od nje zahtijeva da učini. Ideja potječe od progona za vrijeme rimskog cara Decija u 3. stoljeću. Neki od ispovjednika su tvrdili da posrnule vjernike mogu vratiti u Crkvu. Temelj za to bio je vjernost ispovjednika tijekom progona. Otprilike u isto vrijeme razvijeno je mišljenje da postoje neka djela koji nisu obavezna, ali ih je ipak dobro činiti. To bi se moglo dodati osobnom „računu“ zasluga. Kasnije se smatralo da su neki kršćani, kad su u čistilištu trebali platiti kaznu za svoje grijeh, i dalje na „računu“ imali zasluge. Taj „račun“ neiskorištenih zasluga je bio osnova za oprosnice koje je papa davao (ili prodavao) ljudima, kako bi proveli manje vremena u čistilištu.

Članak odbacuje sve takve ideje jer su protivne Svetom pismu i nisu u skladu s doktrinom opravdanja po vjeri.

(Za biblijske citate vidi članak 13.)

15. O tome kako je Krist sam bez grijeha

Krist je kao istinski dionik naše naravi postao nama jednak u svemu, osim u grijehu, od kojega je potpuno izuzet, kako tjelesno, tako i duhovno. Došao je biti nevini jaganjac, koji svojom jednom učinjenom žrtvom treba preuzeti na sebe grijeh svijeta; a grijeha (kako Ivan kaže) nije bilo u njemu. Ali mi ostali, premda kršteni i u Kristu ponovo rođeni, imamo mnogo nedostataka. Stoga, kada kažemo da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama.

Drugim riječima:

O Kristovoj bezgrešnosti

Krist je, u svojoj ljudskoj naravi postao u potpunosti jednak nama u svemu, osim u grijehu, od kojega je potpuno izuzet, kako tjelesno, tako i duhovno. On je došao svojom žrtvom jednom zauvijek na sebe preuzeti grijeh svijeta, a da sam pritom sam nije imao grijeha. No, mi ostali imamo mnogo nedostataka. Stoga, kada kažemo da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama.

Komentar:

Ovaj članak potvrđuje da je Krist istinski čovjek (vidi članak 2), ali da nije imao grijeha. Jedna od svrha članka jest da jasno kaže da nema čovjeka koji je bez grijeha, pa ni Marija, niti bilo koji vjernik koji je primio dar Duha Svetoga.

Članak također opisuje pomirenje. Naši su grijesi oprosteni zbog samoga Kristova žrtvovanja (vidi i članke 2, 28, 31).

Vidi u Bibliji:

Poslanica Hebrejima 4, 15; Poslanica Hebrejima 7,26; Prva Ivanova poslanica 2,1;
Prva Ivanova poslanica 3,5-7; Prva Ivanova poslanica 1,8

16. O grijehu nakon krštenja i obraćenja

Nije svaki dobrovoljno počinjeni smrtni grijeh nakon Krštenja, ujedno i grijeh protiv Duha Svetoga, niti je neoprostiv. Stoga se onima koji su nakon Krštenja počinili grijeh ne smije uskratiti prilika za pokajanje. I pošto smo primili Duha Svetoga možemo odstupiti od darovane nam milosti i sagriješiti, ali i milošću Božjom ponovo ustati i popraviti svoj život. Stoga valja odbaciti one koji tvrde da tako dugo dok žive ovdje više ne mogu griješiti, ili one koji odriču mogućnost opraštanja onima koji se istinski kajaju.

Drugim riječima:

O grešnoj naravi

Grešnost naravi ostaje i kod onih koji su preporođeni. I premda nema osude za one koji povjeruju i krste se, apostol Pavao ipak priznaje da požuda i strast po sebi imaju narav grijeha što znači da su i kršćani u stanju sagriješiti i da se dokle god živimo, odnosno dok ne stanemo pred Gospodina, borimo s grijehom.

Komentar:

U vrijeme reformacije postojala su dva pogrešna gledanja o grijehu nakon krštenja. Jedno je stajalište govorilo da kršćani više ne mogu griješiti nakon što su primili Duha Svetoga i bili kršteni. Drugi su rekli da grijeh nakon krštenja ne može biti oprošten.

U ranoj Crkvi oni koji su mislili da se grijesi nakon krštenja ne mogu oprostiti, nastojali su odgoditi krštenje do kraja života. Članak odbacuje obje ove ideje.

Ideja smrtnog grijeha govori o ozbiljnom grijehu koji je namjerno počinjen. Članak ne definira što je grijeh protiv Duha Svetoga, ali kaže da se kršćanima koji griješe nakon krštenja ne smije odbiti proglasiti oprost ako se pokaju.

(Za biblijske citate vidi članak 9.)

17. O predodređenju i izabranju

Predodređenost za život je vječna Božja namjera, kojom

je on (prije stvaranja svijeta) prema svome, nama skrivenome naumu, odlučio osloboditi od prokletstva i propasti one koje je izabrao iz ljudskog roda i s Kristom ih, kao posude privilegirane, privesti u vječno blaženstvo. Stoga oni, koji su obdareni takvim veličanstvenim Božjim dobroćinstvom, prema Božjoj nakani, bivaju pozvani njegovim Duhom koji djeluje u svoje vrijeme; pokoravaju se milosnom pozivu; postaju slični njegovu jedinorođenomu Sinu Isusu Kristu, pobožno čine dobra djela; i na koncu Božjim milosrđem dostižu vječno blaženstvo.

I dok je pobožno razmatranje našeg predodređenja i izabranja u Kristu, za istinski pobožne i one koji u sebi osjećaju snagu Kristovog Duha, koja ubija tjelesne čine i njihove zemaljske udove, te uzdiže njihovu dušu do božanskog i uzvišenog, ispunjeno slatkom, ugodnom i neizrecivom utjehom – djelomično stoga što je snaga Kristovog Duha učvršćuje i jača našu vjeru u vječno blaženstvo što ga dobivamo po Kristu, a djelomično stoga što ona snažno rasplamsava našu ljubav prema Bogu – dotle je, pak, s druge strane, za radoznale, tjelesno opčinjene ljude, kojima nedostaje Duha Kristovog, stalno predočavanje nauka o Božjem predodređenju vrlo opasna propast, jer ih time đavao ili uvlači u očajanje ili u ništa manje opasnu sigurnost nečistog života.

Božanska obećanja, stoga, treba shvaćati kako su nam općenito objavljena u Svetom Pismu, a Božju volju valja u našim djelima slijediti kako nam je izričito obznanjeno u Riječi Božjoj.

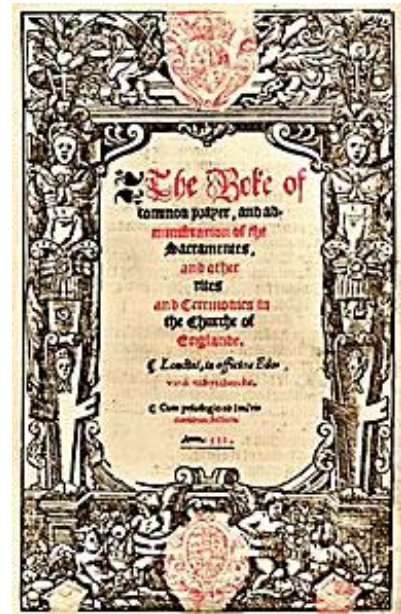
Drugim riječima:

O predodređenju i izabranju

Predodređenost za život je vječna Božja namjera kojom je on prije stvaranja svijeta prema svome naumu odlučio od prokletstva i propasti osloboditi one koje je izabrao iz ljudskog roda i uvesti ih u vječno blaženstvo s Kristom kao privilegirane posude. Njihova je životna svrha služiti Bogu te ih on upotrebljava na svoju slavu kako bi ispunio svoj naum. Stoga se oni kojima je Bog iskazao tu milost i pozvao ih po svome Duhu, odazivaju Božjem pozivu. Oni postaju slični Isusu Kristu i kao rezultat te promjene počinju činiti dobra djela i na kraju postižu vječno blaženstvo.

Komentar:

Dva su izraza korištena u naslovu članka. *Predodređenost* se u Novom zavjetu posebno odnosi na odluku koju je Bog prethodno donio da će oni koje spašava postati njegova djeca i biti suobličeni slici Njegova Sina (Rimljanima 8,29; Efežanima 1,5). Izbor se odnosi na Božji izbor onih koje Bog spašava. Obično je povezan s Kristom, "izabrani u Kristu" (Efežanima 1,4). U ovom članku, predodređenje se općenito odnosi na Božju namjeru da svom narod dadne blagoslov spasenja.

Članak se odnosi na predodređenje na život, i stoga odbacuje doktrinu dvostruke predestinacije (tj. predodređenost na osudu).

Članak jasno pokazuje da je Božja svrha spasiti ljude odlučena prije stvaranja svijeta i nema veze s onim što ljudi zaslužuju, već je povezana s Božjim milosrđem koje nam donosi u Kristu.

Postupak je opisan u sedam koraka:

Pozvani po Božjem Duhu i po Božjoj svrsi

po milosti se pokoravaju pozivu;

besplatno su opravdani

postaju posvojena Božja djeca;

bivaju suobličeni slici Njegova Sina Isusa Krista;

oni vjerno čine dobra djela;

i dolaze do vječne sreće.

Ovaj proces opisuje i Božje djelovanje i djelovanje ljudi.

Prema članku, nauk o predodređenju i izboru velik je poticaj kršćanima, jer ih uvjerava da je njihovo spasenje rezultat Božje milosti i Njegove vječne svrhe. Također ih uvjerava u velike blagoslove spasenja.

Članak također potvrđuje da u navođenju ove doktrine trebamo slijediti ono što Sveto pismo o njoj kaže, a ne razvijati neke druge teorije o Božjoj volji koje nisu jasne iz Svetog pisma. Kršćanski nauk nam govori o Božjem spasenju i nije povezan s filozofijama koje govore o determinizmu ili sudbini.

Ova doktrina dio je veće rasprave o sposobnosti ljudi da pomognu u vlastitom spasenju. Do tih rasprava je došlo ranije u raspravi između Pelagija i Augustina, a u vrijeme reformacije između Arminija i kalvinista.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Efežanima 1,4-7; Poslanica Titu 3,4-7; Poslanica Titu 1,2; Poslanica Galaćanima 3,21; Poslanica Rimljanima 3,20-22.

18. O tome da se samo u Kristovom imenu valja nadati vječnome blaženstvu

Valja osuditi i one koji se usuđuju tvrditi da će svaki čovjek biti spašen po zakonu ili sljedbi kojoj pripada, samo ako je živio u skladu s tim zakonom i prema naravnome svjetlu. Sveto Pismo, pak, spominje samo ime Isusa Krista, u kojemu će ljudi biti spašeni.

Drugim riječima:

O tome da se samo u Kristovom imenu valja nadati vječnome blaženstvu

Neki tvrde da svaki put vodi do Boga, odnosno da će svaki čovjek biti spašen po zakonu ili vjeroispovijesti kojoj pripada. Bitno je samo da je živio u skladu s tim zakonom ili prema vlastitoj savjesti i usvojenom moralnom kodeksu. Međutim, Biblija nam govori kako se ljudi mogu spasiti samo po imenu Isusa Krista.

Blagodati koje vjernici u ovome životu primaju od Krista su: sigurnost u Božju ljubav, mirna savjest, radost u Duhu Svetome, rast u milosti i ustrajanje do kraja. Kada umiru, duše vjernika postaju savršene u svetosti i odmah prelaze u slavu, a njihova tijela poživaju u grobovima do uskrsnuća. Pri uskrsnuću će vjernici, nakon što budu uzdignuti u slavi, biti javno priznati i opravdani na Sudnjem danu te primiti u potpunosti blagoslov i dar vječnoga života radujući se u Gospodinu kroz čitavu vječnost.

Komentar:

Ovo je jedini članak koji uključuje anatemu. Moguće je da se odnosi na kršćane koji vjeruju da se ljudi mogu spasiti ne samo po imenu Isusa, već i drugim sredstvima. Članak naglašava da se jedino kroz Krista možemo spasiti.

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Ivanu 14,6; Djela apostolska 4,11-12.

Poslanica Rimljanima 5,1-2, 5; Poslanica Rimljanima 14,17; Poslanica

Kološanima 1,10-11; Mudre izreke 4,18; Poslanica Efežanima 3,16-18; Druga

Petrova poslanica 3,18; Knjiga proroka Jeremije 32,40; Prva Ivanova poslanica

2,19.27; Otkrivenje 14,12; Prva Petrova poslanica 1,5; Prva Ivanova poslanica

5,13;

Evandjelje po Luki 23,43; Evandjelje po Luki 16,23; Poslanica Filipljanima 1,23;

Druga poslanica Korinćanima 5,6-8; Prva poslanica Solunjanima 4,14; Poslanica

Rimljanima 8,23; Prva poslanica Solunjanima 4,14

Prva poslanica Korinćanima 15,42-43; Evandjelje po Mateju 25,33-34; Evandjelje

po Mateju 10, 32; Psalam 16,11; Prva poslanica Korinćanima 2,9; Prva poslanica

Solunjanima 4,17.

D) O Crkvi i crkvenim službenicima (članci 19-24)

19. O Crkvi Kristovoj

Vidljiva Crkva Kristova je skup vjernika u kojemu se poučava čista Riječ Božja, a sakramenti podjeljuju prema Kristovoj odredbi, u svemu što tome nužno pripada.

Kao što je griješila Jeruzalemska, Aleksandrijska i Antiohijska Crkva, tako je griješila i Rimska Crkva, i to ne samo u načinu življenja i stilu obreda, već i u pitanjima vjere.

Drugim riječima:

O Crkvi Kristovoj

Vjerujemo u jednu sveopću (katoličku) Crkvu – svetu zajednicu i zbor istinskih kršćana, koji iščekuju ispunjenje svoga spasenja u Isusu Kristu, a koji su oprani i posvećeni njegovom krvi te zapečaćeni Duhom Svetim. Ova je Crkva postojala od početka svijeta i bit će je do njegovoga svršetka budući da je Krist vječni Kralj koji to ne bi bio bez svojih podanika. I tu Crkvu Bog čuva u svim nevoljama, progonstvima i napadima neprijatelja. Isus je rekao da njegovu Crkvu

ništa neće moći nadvladati. Iako nam se ponekad čini slaba i nejaka, Crkva je pobjedonosna. Vidljiva Kristova Crkva je skup vjernika u kojemu se poučava čista Riječ Božja, a sakramenti podjeljuju prema Kristovoj odredbi.

Komentar:

Anglikanska crkva određuje crkvu na drukčiji način od Rimokatoličke crkve. Članak se ne odnosi na crkvenu strukturu ili organizaciju. Slijedi učenje Novoga zavjeta i opisuje crkvu kao zajednicu. To je skup okupljen kako bi čuo Riječ Božju i upravljao sakramentima.

Članak se odnosi na vidljivu crkvu. U Novom zavjetu pojam crkva obično znači lokalnu skupinu kršćana na jednom mjestu. Članci koriste izraz crkva u tom smislu. Druga glavna upotreba pojma crkva u Novom zavjetu je u odnosu na nebesku ili vječnu crkvu. Ovo je crkva okupljena oko Isusa na nebu (vidi Hebrejima 12,22-24, Efežanima 1, 22, Kološanima 1, 18 itd.).

Članak navodi da pravu crkvu Kristovu definira:

To da je zajednica - zajedništvo koje se okuplja;

ona se sastoji od ljudi koji vjerno slijede Krista;

propovijeda se čista Riječ Božja (prema reformacijskom vjerovanju se pod ovim pojmom podrazumijeva vjerno tumačenje Svetog pisma), a ne Riječ Božja koja je pomiješana s drugim idejama;

sakramentima se ispravno upravlja.

Članak ne opisuje karakter nacionalne crkve. Članak 34 dodaje i druge ideje o nacionalnim crkvama. Ovaj članak tvrdi da je Rimska crkva zalutala u pitanjima vjere, kao i u

ceremonijama. To se vjerojatno, među ostalim, odnosi na doktrine i prakse vezane uz Misu, opravdanje i čistilište.

(Biblijske citate vidi pod člankom 20.)

20. O autoritetu Crkve

Crkva ima pravo propisivati obrede i ima vlast odlučivanja u spornim pitanjima vjere. Ipak, Crkvi nije dopušteno nalogati ono što je u suprotnosti sa napisanom Riječju Božjom. Crkva, također, ne smije tumačiti određeno mjesto u Svetom Pismu tako da spomenuto mjesto proturječi nekom drugom. Tako, premda Crkva svjedoči i čuva božanske knjige, ona ne smije zaključivati ništa što je u suprotnosti s njima, niti nametati bilo koji članak vjere izvan Svetog Pisma kao nužno potreban za spasenje.

Drugim riječima:

O autoritetu Crkve

Crkva ima pravo propisivati obrede i ima vlast odlučivanja u spornim pitanjima vjere. Ipak, Crkvi nije dopušteno nalogati ono što je u suprotnosti sa zapisanom Božjom riječi. Crkva također ne smije tumačiti određeno mjesto u Svetom Pismu tako da spomenuto mjesto proturječi nekom drugom. Tako, premda Crkva svjedoči i čuva božanske knjige, ona ne smije zaključivati ništa što je u suprotnosti s njima, niti nametati bilo što izvan Svetog Pisma kao nužno potrebno za spasenje.

Komentar:

Prvu rečenicu ovog članka vjerojatno je napisala kraljica Elizabeta I. Henrik VIII je sebe izjavio da je vrhovni autoritet u Engleskoj crkvi, a kraljica Elizabeta nije željela da crkva ima više ovlasti nego što je prikladno. Tako članak ograničava autoritet Crkve na pitanja vjere i obreda. Članci 34 i 37 govore više o tome.

Autoritet Crkve također je ograničen Pismom. U stvari, članak koristi dvije različite riječi. Autoritet u spornim pitanjima vjere znači manje od moći da propisuje obrede. To je zato što je pravi autoritet u pitanjima vjere Pismo. Crkva nije stvoritelj ili gospodar Svetog pisma, već mora poštivati ono što Sveto pismo podučava.

Članak također opisuje odnos crkve i pojedinca. Crkva ne može nikoga prisiliti da vjeruje u nešto što proturječi Pismu ili predstavlja dodatak Svetom pismu.

Vidi u Bibliji:

Prva knjiga o kraljevima 19,8; Evanđelje po Mateju 16,18; Druga poslanica Timoteju 2,19; Poslanica Efežanima 1,13; Prva Petrova poslanica 1,2; Poslanica Efežanima 5,25-32; Poslanica Kološanima 1,24.

21. O autoritetu općih koncila (sabora)

S obzirom da predstavljaju skupštinu ljudi od kojih nisu svi vođeni duhom i Riječju Božjom, opći koncili mogu griješiti, a ponekad su i griješili, čak i u pitanjima koja se odnose na Boga. Ono što opći koncili zaključče kao nužno potrebno za spasenje, nema snagu ni valjanost ako se ne može pokazati da proizlazi iz Svetog Pisma.

Drugim riječima:

O autoritetu općih sabora

Opći sabori ne smiju se okupljati bez zapovijedanja i volje vladara. A kad se okupe, jer su skup ljudi koji nisu svi upravljani Duhom i Riječju Božjom, oni mogu zalutati, a ponekad su i zalutali, čak i u vrlo bitnim pitanjima vjere. Stoga stvari koje su odlučili kao nužne za spasenje nemaju ni snagu niti autoritet, osim ako se ne može dokazati da su izvedene iz Svetog pisma.

Komentar:

Opći sabori navedeni u ovom članku uključuju opće sabore održane u Niceji, Carigradu i Kalcedonu, kao i mnoga druge sabore sazvane od različitih careva ili papa. Pojam "općeg sabora" podrazumijeva da je zastupljena cijela crkva, a ne samo crkva jedne zemlje ili biskupa u zajedništvu s papom. Sabor u Konstanzu je u vrijeme postojanja trojice papa riješio taj problem (1415), no tada je papa Pio II, koji je izabran na tom saboru, donio uredbu kojom se zabranjuje žalba općem saboru. To je značilo da je Papa imao viši autoritet od općeg sabora. No sabori su i dalje održavani i korišteni za odobravanje novih doktrina od strane Rimske crkve. Najznačajniji je bio Tridentski sabor (sabor u Trentu) koji se sastao u tri navrata od 1545. do 1563. godine.

Ovaj članak postavlja autoritet sabora ispod autoriteta Svetog pisma. Također navodi da sabori trebaju biti sazvani od strane vladara, kao što su bili rani veliki sabori. Stoga se papi uskraćuje pravo da sazove sabor.

(Za biblijske citate vidi članak 34.)

22. O čistilištu

Naučavanje Rimske crkve o čistilištu, o oprostima, o štovanju i obožavanju slika i relikvija, kao i o zazivanju svetac ništavno je, isprazno i izmišljeno, i ne zasniva se ni na kakvim svjedočanstvima Svetog Pisma. Štoviše, u nesuglasju je s Riječju Božjom.

Drugim riječima:

O rimokatoličkim doktrinama o čistilištu, oprostima, slikama i relikvijama

Rimokatoličke doktrine o čistilištu, oprostima, štovanju i klanjanju slikama, kao i relikvijama, te molitvi svecima, izmišljeno bez dobrog razloga, nemaju jasnu potvrdu iz Pisma, već bi se prije moglo reći da su u suprotnosti s njegovim učenjem.

Komentar:

Sadržaj ovog članka važniji je nego što naslov sugerira. Spominju se četiri stvari koje Anglikanska crkva smatra protivnima Svetom pismu.

Čistilište: Ideje o čistilištu bile su raspravljane još u 6. stoljeću. Ideja je bila da kazne (ne vječna kazna) za neke grijeha, koje nisu dovršene u ovom životu, mogle biti pročišćene u nekom srednjem stadiju. Firentinski sabor 1439., a kasnije i Tridentski sabor, izjavili su kako takav stadij postoji.

Oprosnice: Oprosnice (ili indulgencije) omogućuju osobi oprost dijela kazne za grijeha počinjene u ovom životu. Ove kazne često uključuju razne vrste pokora. No ako je osoba preminula, a nije dovršila izvršavanje svih kazni, moguće je da se vrijeme provedeno u čistilištu moglo skratiti oprosnicama koje je izdavao Papa.

Štovanje slika i relikvija: Smatralo se da zemni ostaci poznatih kršćana pomažu omogućujući vjerniku da za sebe zadobije neke zasluge od preminule svete osobe. Također se smatralo da je i štovanje slika svetaca način stjecanja zasluga. To je bilo povezano s molitvama svecima.

Molitve svecima: Anglikanska crkva uči da ne trebamo od preminulih kršćana tražiti da se mole za nas, niti tražiti njihovu pomoć. Smatra se da su takve molitve protivne doktrini da je Krist jedini posrednik između nas i Boga.

Za biblijski citat vidi članak 34.)

23. O pozivu za službu zajednici

Nitko se ne smije drznuti javno propovijedati u zajednici ili dijeliti sakramente, ako prethodno nije pravovaljano pozvan i poslan. Pravovaljano pozvanim i poslanim moramo smatrati one koji su za taj posao odabrani i prihvaćeni od onih ljudi kojima je u zajednici dano ovlaštenje pozivati sluge i slati ih u vinograd Gospodnji.

Drugim riječima:

O pozivu za službu zajednici

Nitko ne smije javno propovijedati u zajednici ili dijeliti sakramente ako prethodno nije pravovaljano pozvan i poslan. Pravovaljano pozvanim i poslanim moramo smatrati one koji su za taj posao odabrani i prihvaćeni od ljudi kojima je u zajednici dano ovlaštenje pozivati sluge i slati ih u službu.

Komentar:

U članku se objašnjava da bi javnu službu u crkvi trebali obavljati samo ovlašteni službenici. Anglikanska crkva odbacila je poglede onih (npr. neki anabaptisti) koji su tvrdili da bi službu mogao obavljati svatko tko ima božansko pomazanje. Međutim, članak se odnosi samo na javnu službu, ali se ne odnosi na privatnu službu.

Članak se također usredotočuje na dva područja crkvenog života koje anglikanska crkva smatra najvažnijima: službu propovijedanja i sakramenata (vidi članak 19). Više o pitanju zaređenja i službe nalazi se u članku 36.

Vidi u Bibliji:

Djela apostolska 2,42; Prva poslanica Timoteju 3,1-15; Djela apostolska 14,23; Djela apostolska 2,42; Djela apostolska 20,28.

24. Da se u zajednici ima govoriti jezikom kojega narod poznaje

Protivno je Riječi Božjoj, kao i običajima rane Crkve, da se javna služba Božja u crkvi služi ili da se dijele sakramenti na jeziku nerazumljivu narodu.

Drugim riječima:

U zajednici se treba govoriti jezikom kojega narod poznaje.

Komentar:

U zapadnoj crkvi latinski je bio zajednički jezik do kasnog srednjeg vijeka. Bio je to jezik obrazovanog staleža. U vrijeme reformacije obični ljudi nisu razumjeli latinski. Rezultat je bio da oni koji su dolazili u crkvu nisu mogli razumjeti liturgiju i biblijska čitanja. Martin Luther je za svoj narod preveo Bibliju na njemački jezik, a u Engleskoj, reformatori su engleskoj crkvi dali englesku Bibliju i englesku liturgiju. Rimski crkva je još dugo vremena i dalje koristila latinski jezik.

Načelo da javna liturgija treba biti na narodnom jeziku je i dalje učenje Anglikanske crkve.

Vidi u Bibliji:
Djela Apostolska 2, 11

E) O sakramentima (članci 25-31)

25. O sakramentima

Sakramenti ustanovljeni od Krista nisu samo obilježja i znaci ispovijedanja vjere kršćana, već izvjesna sigurna svjedočanstava i djelotvorni znaci milosti i dobrohotnosti Božje prema nama, po kojima on sam nevidljivo u nama djeluje te našu vjeru u njega ne samo oživljava, već i snaži i učvršćuje.

Dva sakramenta je Gospodin naš Isus Krist ustanovio u Evanđeljima, to jest Krštenje i Večeru Gospodnju (Euharistiju).

Ostalih pet takozvanih sakramenata, odnosno Svetu potvrdu (krizmu), Ispovijed (sakrament pomirenja), Sveti red, Ženidbu i Bolesničko pomazanje (posljednju pomast), ne treba smatrati evanđeoskim sakramentima, jer su oni dijelom proizašli od odmetnutih sljedbenika apostola, a dijelom predstavljaju životna pravila. Iako su ovi sakramenti odobreni u Svetom Pismu, oni nemaju isto značenje sakramenata kao što su Krštenje i Večera Gospodnja, jer ne posjeduju vidljivi znak ili obred ustanovljen od Boga.

Krist nije ustanovio sakramente da bismo u njih gledali, ili ih uokolo nosili, već da bismo ih pravilno primali. Sakramenti imaju ozdravljujuću snagu ili djelovanje samo kod onih koji ih dostojno primaju. Oni koji ih nedostojno primaju, kako kaže

Sveti Pavao, time sami sebi osudu pripremaju.

Drugim riječima:

O propovijedanju Riječi, molitvi i sakramentima

Krist nam posreduje blagodati svog otkupljenja po određenim izvanjskim sredstvima. Ta izvanjska i uobičajena sredstva po kojima nam Krist posreduje blagodati otkupljena su njegova pisana Riječ i njezino propovijedanje, molitva i sakramenti. Sakramenti su vidljivi i sveti znaci i pečati koje je Krist ustanovio kako bi nam se njihovom upotrebom jasnije objelodanila i zapečatila obećanja iz Evanđelja. Po njima On nevidljivo djeluje u nama te oživljava, osnažuje i učvršćuje našu vjeru u njega. U evanđeljima možemo pronaći dva sakramenta koje je ustanovio naš Gospodin Isus Krist a to su krštenje i večera Gospodnja, odnosno euharistija. Svetu potvrdu (ili konfirmaciju), ispovijed, vjenčanje, svećeničko ređenje i bolesničko pomazanje smatra se važnim obredima Crkve ali ne i evanđeoskim sakramentima.

Komentar:

Izraz sakrament znači nešto što predstavlja nešto drugo. Ivan Zlatousti je rekao da gledajući jednu stvar vjerujemo u nešto drugo. Augustin je rekao da se jedna stvar vidi, a druga razumije. Anglikanski katekizam kaže da je sakrament "vidljiv i jasan znak unutarnje i duhovne milosti". U srednjem vijeku mnoge ceremonije su se smatrale sakramentima. Postupno, samo sedam ceremonija se smatralo sakramentima, i to su postali službeni sakramenti Rimokatoličke crkve na Tridentskom saboru 1547. godine. Ovaj članak kaže da postoje samo dva sakramenta evanđelja, to jest, koje je Krist odredio.

Samo ova dva sadrže znak ili ceremoniju koju je odredio Bog. Članak razlikuje sakrament od milosti na koju ukazuje. Sakrament je znak, ali nije isto što i ono na što kao znak ukazuje. Sakrament ili znak je kao obećanje.

No ta dva Kristova sakramenta nisu samo znak. Oni su znakovi koji sa sobom donose Božju milost. Oni su znakovi Božje dobre volje prema nama. Međutim, sakramenti ne donose milost koja se prima na automatski način. Milost nije sadržana u samom znaku. Znak ili sakrament mora biti primljen na pravi način, to jest vjerom.

Članak kaže da Bog u nama djeluje nevidljivo. To ne znači da sakrament djeluje nevidljivo. Bog čini nevidljivi ili duhovni rad kroz sakrament, jer sakrament donosi obećanje od Boga. Znak predstavlja i podsjeća nas na obećanja evanđelja. To je kao vidljiva riječ od Boga. Kada prepoznamo i vjerujemo u ono što sakrament opisuje, naša vjera jača. U sakramentu Bog nam donosi svoja obećanja u vidljivom obliku i mi ta obećanja primamo vjerom.

Članak odbacuje praksu štovanja ili uzdizanja sakramenata, osobito Svete pričesti.

Članak također odbacuje ideju da sami sakramenti sadrže milost, to jest da se milost može primiti samo zato što primamo vanjski znak. Anglikanska crkva kaže da se sakrament mora primiti na dostojan način, to jest po vjeri.

(Biblijske citate vidi pod člankom 28.)

26. Da nedostojnost svećenika ne poništava djelovanje sakramenata

Iako su u vidljivoj Crkvi zli uvijek pomiješani s dobrima, te katkad i zli ljudi posjeduju vrhovnu vlast u služenju riječi i sakramenata, i njihovu se službu ipak smije prihvaćati, kako u slušanju Riječi Božje, tako i u primanju sakramenata. Jer oni ne djeluju u svoje vlastito, već u Kristovo ime, pa svoju službu obavljaju po Kristovim zapovijedima i punomoći. Njihovom zloćom se djelovanje čina koje je uveo Krist ne poništava, niti se milost Božjih darova smanjuje kod onih koji primaju podijeljene im sakramente. Sakramenti su djelotvorni zbog Kristova sudjelovanja i obećanja, čak i kada ih podjeljuju zli ljudi. Ipak, crkvena stega zahtjeva da se nedostojni svećenici podvrgnu ispitivanju, da ih optuže oni koji poznaju njihove prijestupe, te da se takvima naposljetku, kada se dokaže njihova krivnja, pravednom presudom uskrati služba.

Drugim riječima:

O nedostojnosti crkvenih službenika

U vidljivoj Crkvi zlo se uvijek miješa s dobrim, a ponekad se čak dogodi da zli imaju glavni autoritet u službi Riječi i sakramenata. Ipak, budući da ne služe u vlastito ime, već u Kristovo, i zato što služe po Njegovom ovlaštenju i autoritetu, mi se možemo okoristiti njihovom službom i smatrati ju valjanom, bilo u propovijedanju ili dijeljenju sakramenata. Učinak onoga što je Krist uspostavio nije poništen njihovom zloćom, niti je milost Božjih darova postala manjom za one koji ih primaju vjerom. Sakramenti imaju dobar učinak zbog Kristove institucije i obećanja, iako ih služe zli ljudi.

Komentar:

Ovaj članak se bavi uobičajenim problemom u vidljivoj crkvi. Neki tvrde da Božju milost kroz sakramente i propovijed možemo primiti samo ako je služitelj dobra osoba. Rimski crkva je tvrdila da služitelj mora namjeravati obaviti službu u skladu sa svrhom crkve. Ali nije moguće znati srce ili namjeru služitelja.

Anglikanska Crkva kaže da Božja riječ i milost dolaze od samoga Boga i trebaju biti primljene po vjeri, neovisno o osobi koja ih poslužuje.

Ipak, ispravno je da služitelji trebaju živjeti posvećenim životom i da zli službenici trebaju biti disciplinirani.

Vidi u Bibliji:
1 Samuelova 2, 12

27. O Krštenju

Krštenje nije samo znak ispovijedanja vjere i obilježje po kojem se kršćani razlikuju od nekršćana, već i znak preporoda i ponovnog rođenja, po kojem se, kao ispravom, oni koji su primili sakrament Krštenja prihvaćaju u Crkvu. Obećanja, pak, o oprostima grijeha i našem prihvaćanju kao djece Božje, vidljivo su označena i zapečaćena Duhom Svetim; vjera je potvrđena, a milost se povećava uz pomoć molitve upućene Bogu. Krštenje djece valja po svaku cijenu zadržati u Crkvi, jer je ono posvema u skladu s ustanovom Kristovom.

Drugim riječima:

O krštenju

U Starom zavjetu obrezanje je bilo obred inicijacije u zajednicu Božjeg naroda. Muško dijete koje bi se rodilo unutar zajednice bilo je obrezano u ranom djetinjstvu, dok se stranac obrezivao prilikom primanja u zajednicu. U Novom zavjetu je obrezanje zamijenjeno krštenjem vodom (Poslanica Kološanima 2,11-12). Roditelji koji već vjeruju traže tu milost za svoju djecu donoseći ih na krštenje, dok «stranci» traže tu milost za sebe kada osobno ispovijedaju vjeru i krste se.

Komentar:

Anglikanska crkva krštava i odrasle i djecu.

Krštenje ne čini osobu kršćaninom zbog ceremonije. Krštenje je znak Božjeg obećanja o oprostjenju i novom rođenju, a kada ga se prima vjerom, postaje javno sredstvo kojim se osoba pridružuje crkvi.

Krštenje jača našu vjeru jer nas podsjeća na obećanja evanđelja. To jest, riječ je o novom rođenju, oprostjenju, posvojenju i ucjepljenju u crkvu. Božja milost nam dolazi preko ovog sakramenta jer molimo Boga za ove stvari, ne zbog vanjskog oblika ceremonije, ili zato što je Božja milost povezana s vodom.

Anglikanska crkva uči da je krštenje male djece a u skladu s biblijskim učenjima o krštenju. Članak ne ide toliko daleko da kaže da djeca moraju biti krštena, samo da, ako jesu, to je istinito krštenje.

Vjerom koja se ostvaruje u krštenju djeteta može se smatrati vjera djeteta iskazanom kroz vjeru roditelja.¹

(Biblijske citate vidi pod člankom 28.)

28. O Večeri Gospodnjoj

Večera Gospodnja nije samo znak međusobne ljubavi kršćana, već sakrament našeg otkupljenja smrću Kristovom. Tako je Večera Gospodnja za one koji je dostojno i pobožno primaju kruh kojeg lomimo – zajedništvo tijela Kristovog, i kalež blagoslova – zajedništvo krvi Kristove.

Transsupstancijacija ili preobražaj supstancije kruha i vina u Euharistiji ne može se dokazati u Svetom Pismu, već je u suprotnosti s jasnim riječima Svetog Pisma, izvrće prirodu sakramenta, a dosad je dala povoda i raznim praznovjerjima.

Tijelo Kristovo se u Euharistiji daje, prima i jede samo u nebeskom i duhovnom smislu. Vjera je pak sredstvo kojim se tijelo Kristovo u Večeri Gospodnjoj prima i blaguje.

Sakrament Večere Gospodnje nije po Kristovoj ustanovi očuvan zato da bi ga se nosilo uokolo, uzdizalo i štovalo.

Drugim riječima:

O Gospodnjoj večeri

Gospodnja večera (odnosno euharistija ili pričest) ima svoju inačicu u starozavjetnom pashalnom jelu. Za razliku od obrezanja, Pashu je trebalo ponavljati svake godine kao proslavu izbavljenja iz Egipta koje je došlo po krvi janjeta kojom su bili premazani dovratnici i nadvratnici kuća (Izlazak 12). Nije slučajnost da je Isus koji je Janje Božje upravo u vrijeme Pashe uveo sličan obred koji se treba

¹ Kada se dijete krsti, roditelji i kumovi zavjetuju se umjesto djeteta da će slijediti Krista sve dok dijete ne bude dovoljno staro da se samo zavjetuje. Potvrda (konfirmacija) je vrijeme kad osoba može osobno ratificirati taj zavjet. To je javna deklaracija da je osoba sljedbenik Krista i posvećena služiti mu ostatak svog života.

Kad se neka osoba krsti kao odrasla, treba biti konfirmirana u isto vrijeme ili što je prije moguće. U službi Potvrde (ili konfirmacije) crkva moli za osobu, a biskup se moli i polaže ruke na nju kako bi bila ojačana Duhom Svetim. Jačanje Duhom Svetim služi tome da osoba može služiti Kristu na pobožan način i ostati mu vjerna.

Danas unutar Anglikanske crkve u nekim crkvama primanje Svete pričesti nije dozvoljeno prije konfirmacije, a neke pak omogućuju krštenoj djeci da primaju Svetu pričest i prije. Dakle, u današnjem anglikanstvu obje prakse su prisutne.

ponavljati. To ne činimo samo kako bismo se sjećali njegova dolaska u tijelu (kruh) i krvi prolivene za nas (vino), već kako bismo s njim imali duhovno, a opet vrlo stvarno zajedništvo (Prva poslanica Korinćanima 10,16-17; 11,23-34). Dakle to jelo služi kao sredstvo duhovne obnove. Pasha se slavila u obitelji, a u Novom savezu Gospodnju večeru slavimo u našoj crkvenoj obitelji. Svi koji su kršteni i koji su javno priznali Krista kao svog Gospodina i Spasitelja pozvani su da u njoj sudjeluju. Euharistija je osnova velikog dijela duhovnog života crkve i njezinog zajedništva.

Komentar:

Knjiga zajedničkih molitava ovu službu naslovljava „Redom službe Gospodnje večere ili svete Pričesti“. Rimokatolička crkva ju naziva Misom. Neki anglikanci ju nazivaju Euharistijom (grčkoj riječi koja znači zahvalnost).

Ovaj članak, poput onoga o krštenju, odnosi se na znak. Gospodnja večera je znak kršćanske ljubavi i

otkupljenja. Drugi način da ovo kažemo je da kruh i čašu predstavljaju sredstvo kojim imamo udio u Isusovoj smrti.

Znak nas podsjeća na Isusovu smrt i što ona znači. Kad primimo znak, onda smo u stanju, vjerom primiti obećanje o otkupljenju na koje znak ukazuje. Međutim, članak također navodi socijalni aspekt sakramenta. To je znak zajedništva i ljubavi koju dijele oni koji se okupljaju oko istog stola kao i Gospodin.

Anglikanci vjeruju da se kruh i vino ne mijenjaju tijekom službe Svete pričesti. Kruh i vino su znakovi tijela i Krvi Kristove. Oni predstavljaju Božje oprostjenje i vječni život koji proizlaze iz njegove smrti.

Doktrina transsubstancijacije suprotna je prirodi sakramenta jer uči da je znak jednak onome što označava. Prema posljednjoj rubrici u Redu svete Pričesti, Kristovo tijelo i krv nisu fizički prisutni jer su na Nebu.

Zato se u službi svete Pričesti, tijelo Kristovo prima samo na duhovni način, samo po vjeri.

U službi Gospodnje večere za bolesne, u Knjizi zajedničkih molitava navodi se da ako bolesna osoba ne može primiti sakrament na usta, još uvijek može jesti i piti tijelo i krv Gospodnju ako se pokaje i vjeruje, te zahvaljuje na Kristovom otkupljenju, tj. jede i pije vjerom.

Članak također želi reći da sakrament, nakon što je služba završila, ne smije biti čuvan da bi ga se štovalo.

Vidi u Bibliji:

Psalam 119,130; Poslanica Hebrejima, 4,12; Prva Poslanica Solunjanima 1,6; Poslanica Rimljanima 1,16; Poslanica Rimljanima 16,25; Djela apostolska 20,32;

Psalam 10,17; Prva Ivanova poslanica 5,14; Evanđelje po Mateju 7,7-11; Evanđelje po Luki 11, 9-13; Evanđelje po Ivanu 14,13-14; Psalam 18,7; Poslanica Hebrejima 9,24; Evanđelje po Mateju 28,19-20; Djela apostolska 2,41-42; 46-47; Poslanica Kološanima 2,11; Poslanica Galaćanima 3, 27; Poslanica Rimljanima 6,3-4; Postanak 17,7-10; Poslanica Galaćanima 3,17-18, 29; Poslanica Rimljanima 4,11; Djela apostolska 2,38-39; Djela apostolska 16,15.33; Evanđelje po Mateju 26, 26-27; Prva poslanica Korinćanima 10,16-17; Prva poslanica Korinćanima 11,23-27.

29. Da bezbožnici pri Večeri Gospodnjoj ne jedu tijelo Kristovo

Bezbožnici, kao i oni koji nemaju živu vjeru, fizički i vidljivo drobe svojim zubima (kako kaže Sveti Augustin) sakrament tijela i krvi Kristove, ali ni na koji način nisu dionici Krista. Naprotiv, znak ili sakrament tako velike stvari jedu i piju na vlastitu osudu.

Drugim riječima:

O pričešćivanju bezbožnika

Zli i oni koji nemaju živu vjeru mogu fizički i vidljivo primiti sakrament Kristova tijela i krvi. Ali tako ne mogu primiti Kristov milosni dar. Umjesto toga, na njihovu je osudu, ukoliko bez pokajanja i vjere jedu i piju tako veliki znak ili sakrament.

Komentar:

Ovaj je članak uključen kako bi se razlikovalo anglikansko učenje od onoga u Luteranskoj crkvi. On pojašnjava učenje iz članka 28. o Kristovu prisustvu u sakramentu. Anglikanska Crkva negira da molitva posvećenja donosi Kristovu prisutnost u ili uz sami sakrament. To znači da nevjernik koji jede kruh ne prima Krista ni njegove prednosti, jer ni Krist ni njegove prednosti nisu sadržani u samom sakramentu, oni se pomoću sakramenta samo prenose kao obećanje vjerniku.

Vidi u Bibliji:

1 Korinćanima 11, 27

30. O obje prilike

Kalež Gospodinov ne smije se uskraćivati običnom puku;

jer oba dijela Gospodnjeg Sakramenta moraju, prema Kristovoj ustanovi i zapovijedi, biti ravnomjerno pružena svim kršćanima.

Drugim riječima:

O obje prilike

Kalež Gospodnji ne treba uskratiti laicima. Oba dijela Gospodinova sakramenta, prema Kristovoj uredbi i zapovijedi, treba služiti svim kršćanima podjednako.

Komentar:

Ovaj članak se odnosi na praksu Rimokatoličke crkve da laicima koji sudjeluju u Svetoj pričesti daje samo kruh. Ova se praksa razvila negdje oko 12. stoljeća. Neki kao što je Toma Akvinski smatrali su da je to zbog opasnosti od prolijevanja Kristove krvi. Tridentski sabor 1562. godine zaključio je da nije potrebno davati kalež jer je Krist u potpunosti primljen u kruhu. Rimaska crkva također je ustvrdila da ima autoritet promijeniti tradicionalnu praksu.

Anglikanski članak kaže da je Kristova zapovijed razlog zašto davati kruh i vino svim kršćanima.

Vidi u Bibliji:

1 Korinćanima 11, 26

31. O jedinstvenoj žrtvi Kristovoj na križu

Jednom učinjena Kristova žrtva je ono savršeno otkupljenje, pomirenje i zadovoljština za sve grijehе čitavog svijeta, kako za istočni grijeh tako i za počinjene grijehе. Ne postoji nikakva druga pokora za grijehе osim ove. Stoga su misne žrtve, za koje se obično kazivalo da u njima svećenik žrtvuje Krista poradi otkupljenja kazne ili krivnje živih i mrtvih, klevetničke izmišljotine i moralno štetne prijevare.

Drugim riječima:

O jedinstvenoj Isusovoj žrtvi na križu

Jednom učinjena, Kristova žrtva je savršena i po njoj nam je dano otkupljenje od grijehа i pomirenje s Bogom. Ona je također zadovoljština za sve grijehе čitavog svijeta, kako za istočni grijeh tako i za počinjene grijehе. Ne postoji nikakva druga pokora za grijehе osim ove. Jedini Otkupitelj Božjih izabranika jest Gospodin Isus Krist. Krist kao naš Otkupitelj vrši službu Proroka, Svećenika i Kralja. On

je Prorok zato što nam kroz svoju Riječ i Duha Svetog otkriva Božju volju u vezi s našim spasenjem. Svećenik je stoga jer je svojom jednom i savršenom žrtvom udovoljio Božanskoj pravdi i pomirio nas s Bogom, te stoga jer neprestano posreduje za nas. On je i naš Kralj jer nas je sebi podložio, vlada nad nama i brani nas.

Komentar:

Anglikansko učenje o Kristovoj smrti nalazi se i u člancima 2,3,15 i 28.

Ovaj članak potvrđuje da je Kristova žrtva učinjena samo jednom, i da je to bila žrtva za sve grijeha. Stoga nijedna druga žrtva ili prinos nisu potrebni, a nije potrebna niti nikakva druga vrsta pokore

Članak odbacuje učenje da je sveta Pričest ponovni prinos Kristove žrtve. Također odbacuje ideju da je takvo prinošenje potrebno ili moguće.

Pozadina ovoga, u vrijeme reformacije, bila je praksa održavanja mise za mrtve kako bi proveli manje vremena u čistilištu. Ideja da je misa Kristova žrtva također je povezana s doktrinom transspustancijacije.

Ovo je jedan od razloga što Knjiga zajedničke molitve nije koristila pojam oltara za stol Gospodnji. Pri služenju svete Pričesti također se koristi izraz "žrtva hvale i zahvaljivanja" kako bi se jasno pokazao da sveta Pričest nije žrtva u bilo kojem drugom smislu.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Hebrejima 7, 27; 9, 12; 9, 26; 9, 28; 10, 10;

F) O crkvenoj disciplini (članci 32-36)

32. O ženidbi svećenika

Biskupima, prezbiterima i đakonima nikakvom božanskom zapovijedi nije propisano niti da se zavjetuju na samački život, niti da se uzdržavaju od ženidbe. Zato je njima, kao i svim ostalim kršćanima, dopušteno ulaziti u ženidbeni savez prema

vlastitoj prosudbi, ako je to prema njihovoj ocjeni od koristi za pobožnost.

Drugim riječima:

O ženidbi klerika

Klericima bilo kojeg ranga nije Božjim zakonom zapovijeđeno da moraju ostati samci, to jest suzdržavati se od braka. Stoga je za njih zakonito, kao i za sve ostale kršćane, oženiti se po vlastitom nahođenju. Trebaju prosuditi što će doprinijeti njihovoj pobožnosti.

Komentar:

Od vremena srednjeg vijeka, celibat za biskupe i svećenike postao je pravilo u Zapadnoj crkvi. Prije toga bilo je mnogo onih koji su vjerovali da je to najbolji način života za klerike. Celibat je u Engleskoj uveden u 12. stoljeću. Međutim, nije bilo moguće provesti ga, a mnogi su svećenici bili oženjeni ili su živjeli sa ženom koja nije bila njihova zakonita supruga. Tridentski sabor 1563. godine ponovno je afirmirao rimokatolički stav da se svećenici ne trebaju ženiti.

Ovaj članak navodi biblijsku poziciju i dopušta da se klerik oženi po vlastitom nahođenju.

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Mateju 8, 14; Evandjelje po Marku 1, 30; 1 Korinćanima 7, 9

33. Da isključene valja izbjegavati

Onoga tko je javnom objavom Crkve pravedno isključen i ekskomuniciran iz Crkvene zajednice, njega svi vjernici imaju smatrati nevjernikom i poganinom, sve dok se javnim kajanjem ne iskupi i dok ga nadležna osoba ponovo ne primi u Crkvu.

Drugim riječima:

O ekskomunikaciji

Osoba može biti, na pravedan način, isključena (ekskomunicirana) iz zajedništva crkve. To treba biti učinjeno na javan i transparentan način. Vjernici takvu osobu trebaju promatrati kao nevjernika i grešnika, sve dok se javno ne pomiri pokajanjem, i bude ponovno primljena u crkvu od strane osoba koje za to imaju ovlasti.

Komentar:

Ovaj članak se odnosi na crkvenu disciplinu. Kaže da crkva ima pravo isključivati ljude iz zajedništva vidljive crkve. Isključivanje mora biti javno. Služba Svete pričesti u Knjizi

zajedničkih molitava navodi da isključenje treba biti objavljeno nakon što se kaže Nicejsko-Carigradsko vjerovanje. Prema Knjizi zajedničkih molitava za isključene se ne smije koristiti ni Obred pokopa. Drugi vjernici trebaju tretirati isključene kao da su nevjernici. To se čini s nadom da će se isključena osoba pokajati i biti obnovljena. Članak ne navodi razloge zbog kojih bi neka osoba mogla biti isključena, ali većina crkava ima pravila o tome.

Vidi u Bibliji:

Luka 18, 17; 1 Korinćanima 5, 11

34. O crkvenim predajama

Nije po svaku cijenu nužno da su predaje i obredi posvuda isti ili potpuno jednaki. Naime, predaje i obredi su oduvijek bili raznoliki i mogu se mijenjati ovisno o različitosti zemalja, vremena i običaja, samo ako nisu zapovjedeni u suprotnosti s Riječju Božjom. Onaj tko namjerno i vlastitom voljom javno krši predaje i obrede koji nisu protivni Riječi Božjoj i koji su potvrđeni, za opomenu drugima treba biti izvrgnut javnom prijekoru kao osoba koja griješi protiv općeg poretka Crkve, ne poštuje njezin vrhovni autoritet i šteti svijesti slabije braće. Svaka regionalna ili nacionalna Crkva ima pravo uvoditi, mijenjati ili ukidati crkvene obrede ili rituale koji su uređeni samo čovjekovim autoritetom, kako bi se sve činilo poradi poučavanja.

Drugim riječima:

O crkvenim predajama

Nije potrebno da svako mjesto njeguje iste tradicije i ceremonije. Oduvijek su postojale razlike. Mogu se mijenjati u različitim zemljama, vremenima i kulturama, sve dok se ne zapovijeda ništa protivno Svetom pismu. Svatko tko, zbog svog privatnog mišljenja, namjerno i otvoreno prekida tradicije i obrede crkve koji nisu protivni Svetom pismu i koji su odobreni zajedničkim autoritetom, treba otvoreno ukoriti (tako da se drugi mogu bojati učiniti isto). Radi se o prijestupu protiv zajedničkog reda crkve, koji remeti autoritet vodstva i ranjava savjest slabih.

Svaka nacionalna Crkva ima ovlasti da uspostavi, mijenja i ukine ceremonije Crkve koje su zapovjedeni samo ljudskim autoritetom, tako da sve dovodi do izgrađivanja.

Komentar:

Ovaj članak je povezan s člankom 20. Navodi se reformacijsko gledište Anglikanske crkve protivno onom Rimokatoličke crkve koja je tvrdila da ima ovlasti nad svim crkvama u svakoj zemlji.

Članak također izražava gledište Anglikanske crkve protivno individualizmu nekih protestantskih skupina.

Autoritet nacionalnih crkava za

donošenje odluka o ceremonijama ograničen je Svetim pismom i načelom onoga što je na izgrađivanje.

Vidi u Bibliji:

Poslanica Kološanima 2, 22.

35. O homilijama

Drugi svezak homilija, čije smo pojedinačne naslove u nastavku dodali ovom članku, sadrži blažen i zdrav nauk, potreban našem vremenu, kao što je to bio i prvi svezak homilija izdan u vrijeme Edwarda VI. Stoga procjenjujemo da će svećenici u crkvama marljivo i jasno čitati homilije, kako bi ih puk mogao razumjeti.

Naslovi homilija:

- 1) *O pravoj uporabi crkve*
- 2) *Protiv idolopoklonstva*
- 3) *O popravljanju i očuvanju čistoće crkve*
- 4) *O dobrim djelima: najprije o postu*
- 5) *Protiv neumjerenosti i opijanja*
- 6) *Protiv pretjerane raskoši u odijevanju*
- 7) *O molitvi*
- 8) *Mjesto i vrijeme molitve*
- 9) *Da se javne molitve i sakramenti moraju održavati na razumljivom jeziku*
- 10) *O časnom štovanju riječi Božje*
- 11) *O davanju milostinje*
- 12) *O rođenju Kristovom*
- 13) *O patnji Kristovoj*
- 14) *O uskrsnuću Kristovom*
- 15) *O dostojnom primanju sakramenta Tijela i Krvi Kristove*
- 16) *O darovima Duha Svetoga*
- 17) *Za prosne dane*

- 18) O bračnom stanju
- 19) O pokajanju
- 20) O gubljenju vremena (ljenčarenju)
- 21) Protiv pobune

Drugim riječima:

O homilijama

Druga knjiga propovijedi sadrži doktrinu koja je pobožna, zdrava i neophodna za ovo vrijeme, kao i prva Knjiga propovijedi koja je bila objavljena u doba Edvarda VI. Stoga ih smatra prikladnim da ih službenici čitaju u crkvama na pažljiv i jasan način, tako da ih ljudi mogu razumjeti.

Komentar:

Homilija je propovijed. Prva Knjiga propovijedi objavljena je 1547. godine. Većina propovijedi je vjerojatno bila od nadbiskupa Cranmera, a neke od biskupa Ridleya. Službenicima je bilo naređeno da ih čitaju kao nedjeljnu propovijed. Druga Knjiga propovijedi objavljena je 1562. godine (iako je propovijed Protiv pobune dodana 1571. godine, nakon pobune na sjeveru Engleske 1569. godine). Mnoge od njih su vjerojatno su bile od biskupa Jewela.

Svrha homilija bila je pružiti dobru poduku zajednicama. Razlog zašto je to bilo potrebno jest taj da neki svećenici nisu bili dobro obrazovani, a drugi su još uvijek vjerovali rimokatolički nauk.

36. O posveti biskupa i (ostalih) služitelja

Knjiga o posveti biskupa i zaređenju svećenika i đakona koju je prihvatila Opća konvencija ove crkve 1792., obuhvaća sve što je potrebno za takvu posvetu i ređenje i ne sadrži ništa što bi bilo praznovjerno ili bezbožno. Sve one, dakle, koji su dosad bili posvećeni ili zaređeni prema obredima ove knjige ili koji će ubuduće biti posvećeni ili zaređeni prema istim obredima, proglašavamo pravovjernim i zakonito posvećenima i zaređenima.

Drugim riječima:

O posveti biskupa i ostalih služitelja

Knjiga posvećenja nadbiskupa i biskupa, te ređenja svećenika i đakonima, objavljena je u vrijeme Edwarda VI, a istodobno potvrđena i od strane Parlamenta. Ona sadrži sve što je potrebno za takvu posvetu i ređenje. Ne sadrži ništa što je praznovjerno i bezbožno. I stoga svatko tko je posvećen ili zaređen u skladu s obredima te Knjige ispravno je i zakonito posvećen i zaređen.

Komentar:

Ovaj članak je povezan s 23. člankom, a odnosi se na valjanost ređenja korištenjem Redom službe ređenja iz 1549. godine i revidiranim Redom ređenja iz 1552. godine. Nakon smrti Edwarda VI, kraljica Marija ukinula je sve promjene koje su bile uvedene tijekom Edwardove vladavine. Kad je Elizabeta I postala kraljica, obnovila je molitvenu knjigu iz 1552. godine u sklopu Zaključka iz 1559. godine. Međutim, došlo je do određene konfuzije, poput, o tome da li je Red službe ređenja valjan, budući da nije bio dio molitvene knjige. Godine 1563. ovaj je članak dodan kako bi se jasno pokazalo da su sve odredbe iz Edwardovog doba valjane.

U članku se također navodi da Redu službe ređenja ne nedostaje ništa što je potrebno da bi ređenje bilo važeće. „I ne sadrži ništa što bi bilo praznovjerno ili bezbožno“ – što je odgovor na primjedbe nekih puritanaca.

Članak se također odnosi na tri klerikalna reda u Anglikanskoj crkvi. Jedna od stvari koja karakterizira Anglikansku crkvu jest način na koji organizira svoje službenike. Anglikanci imaju tri reda: biskupe, prezbitere i đakone.²

Vidi u Bibliji:

Djela apostolska 14, 23; 1 Timoteju 4, 14.

G) O odnosu crkve i civilnih vlasti (magistrata)

37. Svjetovni vrhovni autoritet

² Klerikalne uloge u Anglikanskoj crkvi

Đakon:

Zaređen je da pomaže svećeniku u radu župe. To može uključivati podučavanje kao i brigu o bolesnima i potrebitima u župi. Uobičajeno, osoba ne može biti zaređena za prezbitera dok nije kao đakon provela godinu dana. Međutim, neki ljudi trajno ostaju đakoni i ne zaređuju se kao prezbiteri. Imaju poziv da služe kao pomagači u crkvi.

Prezbiter (zvan još i svećenik):

Ovaj izraz dolazi od grčke riječi *presbyteros* što znači stariji. Anglikanski svećenik nije svećenik koji nudi žrtve poput starozavjetnih svećenika. On ne nudi ni žrtvu u službi Gospodnje večere kao što to tvrde rimokatolički svećenici. Anglikanski svećenik je zaređen za službu Riječi i sakramenata. Mora pomoći vjernicima u župi u razumijevanju Božje riječi i dolaženju do zrelosti u Kristu.

U službi zaređenja svećenika, prema Knjizi zajedničkih molitava, biskup se obraća novo zaređenoj osobi: "Uzmite ovlasti propovijedati Riječ Božju i služiti svete sakramente u zajednici u koju ćete biti imenovani".

Biskup:

Biskup je posvećen da poučava pravu doktrinu i ispravlja pogreške. Biskup zaređuje đakone i prezbitere, te nadgleda zdravlje crkve. Biskup je vođa biskupije (ili dijeceze).

Suvremena verzija:

Autoritet civilnog suda obuhvaća sve ljude, kako svećenstvo tako i laike, u svim svjetovnim stvarima; ali nema nikakva autoriteta nad isključivo duhovnim stvarima. Smatramo da je dužnost svakoga tko ispovijeda vjeru u Evanđelje biti poslušan civilnim vlastima koje su postavljene redovitim i pravovaljanim putem.

Verzija ovog članka iz 1571. glasi:

Kraljevsko Visočanstvo ima vrhovnu moć u ovom svojem kraljevstvu Engleske i u svojim drugim Kolonijama, njegova je vrhovna vlast nad svim imanjima njegova kraljevstva, bilo da su crkvena ili civilna, i u svim stvarima koje se tiču svega ovoga ranije spomenutoga, i nije i niti bi trebao biti podložan bilo kakvom stranom sudu. Iako Kraljevskom Visočanstvu dajemo vrhovnu vlast, a čiji Naslovi, čujemo, vrijeđaju neke klevetnike; ali ne dozvoljavamo našim prinčevima udjeljivanje Božje Riječi niti Sakramenata, o čemu jasno govori i Nalog koji je nedavno donijela Kraljica Elizabeta; jedino pravo, za koje smatramo da je oduvijek i sam Bog u Svetome Pismu davao pobožnim prinčevima, jest vlast nad imanjima i službenicima koje im je Bog predao na brigu, bilo crkvenim ili civilnim, i da mačem obuzdava tvrdoglave i zločince. Biskup Rima nema sudske nadležnosti u Kraljevstvu Engleske. Prema zakonima Kraljevstva kršćani mogu biti osuđeni na smrtnu kaznu zbog zločina i teških prijestupa, Kršćanima je dopušteno nositi oružje i voditi ratove na zapovijed svjetovnog autoriteta.

Drugim riječima:

O svjetovnoj vlasti

Kraljevsko Veličanstvo ima glavnu moć u Engleskom kraljevstvu i njegovim drugim dominionima, te vlada u svim aspektima, uključujući i crkvene i građanske. Ta vladavina nije, niti bi trebala biti, podložna nekoj stranoj jurisdikciji.

Komentar:

Ovaj članak se odnosi na četiri pitanja.

Jedno od njih odnosi se na kraljevsku nadmoć. To znači da je kralj ili kraljica Engleske najviši autoritet u zemlji. Godine 1553. u ranijoj verziji ovog članka rečeno je da je kralj „vrhovni poglavar“ Crkve Engleske (prema Zakonu parlamenta iz 1534. godine). No kraljica Elizabeta je rekla da je samo Krist glava crkve pa je to 1563. godine to promijenjeno u „vrhovnu vlast“.

Jedan od razloga zašto da kralj/ica ima vrhovnu vlast bio je ukloniti autoritet pape. Autoritet kralja nad crkvom ograničen je člankom 20. koji je crkvi dao vlast da odlučuje o ceremonijama i pitanjima vjere. Ovaj članak također kaže da vladar nema autoritet služiti Božju riječ ili sakramente. Članak potvrđuje da kralj ima samo autoritet za koji Biblija kaže da ga svi vladari imaju.

Druga stvar koju ovaj članak pojašnjava jest da rimski biskup nema nadležnost u Engleskoj. Prije vremena Henrika VIII papa je zahtijevao vlast nad svim narodima i crkvama. Tu ideju je razvio papa Grgur VII u 11. stoljeću. Odbijanje papinske moći odnosilo se na Henrikovu želju za razvodom. Akt o supremaciji (1534.) uslijedio je nakon Zakona o ograničavanju žalbe (1533) koji je spriječio ljude u Engleskoj da apeliraju na Papu kao viši sud pravde. Ovaj članak potvrđuje neovisnost Crkve Engleske.

Treće se odnosi na smrtnu kaznu i potvrđuje da je smrtna kazna dopuštena. Ovo nije isto što i reći da se preporučuje.

Četvrto se odnosi na vojnu službu. Ranija verzija ovog članka odnosi se na "zakonit (ili pravedan) rat". Ovaj članak kaže da ratovi moraju biti zapovjedeni od vladara i vjerojatno se suprotstavljaju stajalištima nekih anabaptista koji su se protivili svim ratovima.

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Mateju 22, 21; Evandjelje po Luki 20, 25; Poslanica Rimljanima 13, 1

38. Da kršćani nemaju zajednice dobara

Imovina i dobra kršćana, u odnosu na pravo vlasništva i posjed, nisu u zajedničkom posjedu, kao što to pogrešno tvrde izvjesni anabaptisti. Ipak, svatko mora prema svom posjedu i prema svojim mogućnostima sirotinji davati milostinju.

Drugim riječima:

O imovini kršćana

Imovina pojedinog kršćanina nije zajedničko dobro. Ipak, svatko treba velikodušno davati siromašnima od onoga što ima i prema vlastitoj sposobnosti.

Komentar:

U vrijeme reformacije neki članovi anabaptističkih grupa željeli su ukinuti sve zakone i učiniti svu imovinu zajedničkom. Smatrali su da su svi kršćani potpuno jednaki. Ovaj članak osporava te tvrdnje.

Članak navodi i biblijska načela davanja, to jest: velikodušno davanje; davanje siromasima; davanje od onoga što se ima, a ne od onoga što netko nema; i davanje prema vlastitoj sposobnosti (vidi: 2 Korinćanima 8 i 9).

Vidi u Bibliji:

Djela apostolska 5, 4

39. O zaklinjanju kršćana

Kao što ispovijedamo da je nepotrebno i lakoumno zaklinjanje kršćanima zabranjeno od Gospodina našega Isusa Krista i apostola njegovog Jakova, tako po kršćanskoj vjeri ne držimo zabranjenim na zapovijed vrhovnog autoriteta zaklinjati se u pitanjima vjere i ljubavi, ako je zaklinjanje prema nauku proroka sveto, pravo i neprijetvorno.

Drugim riječima:

O zaklinjanju

Priznajemo da su naš Gospodin Isus Krist i sluga Božji Jakov zabranili isprazno i bezumno zaklinjanje. Ali smatramo da kršćanska religija ne zabranjuje zaklinjanje kada vlast to zatraži. S motivom vjere i ljubavi, to treba učiniti prema proročkom nauku, u pravdi, sudu i istini.

Komentar:

Ovaj se članak također suprotstavlja mišljenjima nekih anabaptista u vrijeme reformacije. Članak razlikuje nepotrebno, lakoumno ili čak lažno zaklinjanje, od zaklinjanja u cilju svečane izjave o istini. Prorok o kojem je ovdje riječ vjerojatno je Jeremija (4, 2).

Vidi u Bibliji:

Evandjelje po Mateju 5, 37; Jakovljeva poslanica 5, 12; Jeremija 4, 2

Bibliografija:

Boulton Thomas Pownall *A Commentary on the Thirty-nine Articles: Forming an Introduction to the Theology of the Church of England* London: Longmans, 1877.

Gibson C. S. Edgar *The Thirty-Nine Articles of the Church of England, 2 Volumes* London: Methuen & Co., 1896

Litton A. Edward *Introduction to Dogmatic Theology on the Basis of the XXXIX Articles* London: Elliot Stock, 1882.

Koso Jasmin *Što kršćani vjeruju? – ili biblijski priručnik za početnike* Zagreb: Crkva Krista Otkupitelja; Osijek: Kršćanski centar „Dobroga Pastira“, 2012.

.Maclear F. George; Williams W. W. *An Introduction to the Articles of the Church of England* London: Macmillan and Co. and New York, 1895.

Rodgers John H. *Essential Truths for Christians – A Commentary on the Anglican Thirty-Nine Articles and an Introduction to Systematic Theology* Blue Bell, Pennsylvania: Classical Anglican Press, 2011.

Tait J. Arthur *Lecture Outlines on the Thirty-Nine Articles* London: Elliot Stock, 1910.

Trideset i devet članaka vjere Osijek: Kršćanski centar „Dobroga Pastira, 2012.

Internet:

<http://www.daleappleby.net/index.php/anglican-theology-history-a-worship/61-anglican-beliefs2?showall=&limitstart=> (Pristup 17. 3. 2018.)

